

Legek földje

ZEMPLÉN

LAND OF SUPERLATIVES: ZEMPLÉN

DAS LAND DER SUPERLATIVE: ZEMPLÉN

ZEMPLÉN. REGION, KTÓRY JEST NAJ...

Dear Reader,

This is the first publication of its type to give a detailed and amply illustrated insight into Zemplén County. Although long overdue, we hope it will help visitors discover the treasures that lie in store in this north-eastern outpost of Hungary.

We hope you have an enjoyable stay!

The Editors

Liebe Leserin, Lieber Leser!

Sie halten eine absolute Neuerscheinung in den Händen, denn zum ersten Mal werden die berühmtesten Kulturwerte und Sehenswürdigkeiten des Landes Zemplén umfassend und mit Fotos illustriert in einer Broschüre vorgestellt. All die besonderen Schätze und Werte, die in dieser Nord-Ost Region Ungarns zu finden sind.

Entdecken Sie sie mit uns und fühlen Sie sich Wohl in Zemplén!

Die Verfasser

Szanowny Czytelniku!

Teraz trzymają Państwo w rękach pozycję uzupełniającą braki wydawnicze. Po raz pierwszy specjalnie dla Państwa zbieramy i przedstawiamy – razem ze zdjęciami – wartości regionu Zemplén oraz całe bogactwo znajdujące się w północno-wschodniej części Węgier.

Serdecznie zapraszamy do zwiedzania Zemplénu!

Redaktorzy

TISZTELT OLVASÓ!

Hiánypótló kiadványt tart a kezében, hiszen első alkalommal készült el Zemplén értékeinek alapos számbavétele, és került bemutatásra – fotókkal illusztrálva – mindaz a különleges kincs, amely az ország ezen északkeleti szegletében rejtőzik.

Napjainkra az utazás luxuscikkből általános emberi szükségletté vált, s az utazási szokásokat befolyásoló tényezők között élre kerültek a biztonság, a megközelíthetőség és a jó ár–érték arány szempontjai, ezért bizakodva tekinthetjük Zemplén térség tájait és településeit egyre kedveltebb turisztikai célpontoknak.

Olyan kincstárát nyitottunk meg, amelynek egy-egy darabja már hírnevet és elismertséget szerzett, a gyűjtemény egésze azonban akkora egyedi értéket képvisel, hogy méltán tart érdeklődésre számot a határokon túl is.

Kiadványunk azoknak szól,
akik csak gondolatban szeretnek csodálatos tájakra utazni;
akik ötleteket gyűjtenek utazásuk megszervezéséhez;
akik bátran útra kelnek gyalog, kerékpárral, vízen vagy akár autóval,
hogy a bemutatott kincseket felleljék,
és – nem utolsó sorban – azoknak a zemplénieknek, akik szívesen fedezik fel s óvják környezetük értékeit, hogy azok még sok-sok generációnak élményt nyújtsanak.

A bemutatott vidék a turizmus szempontjából egy desztinációt alkot. Határvonalai a Hernád és a Tisza folyók, valamint északon a szlovák–magyar országhatár.

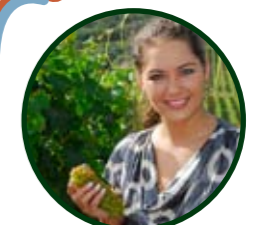
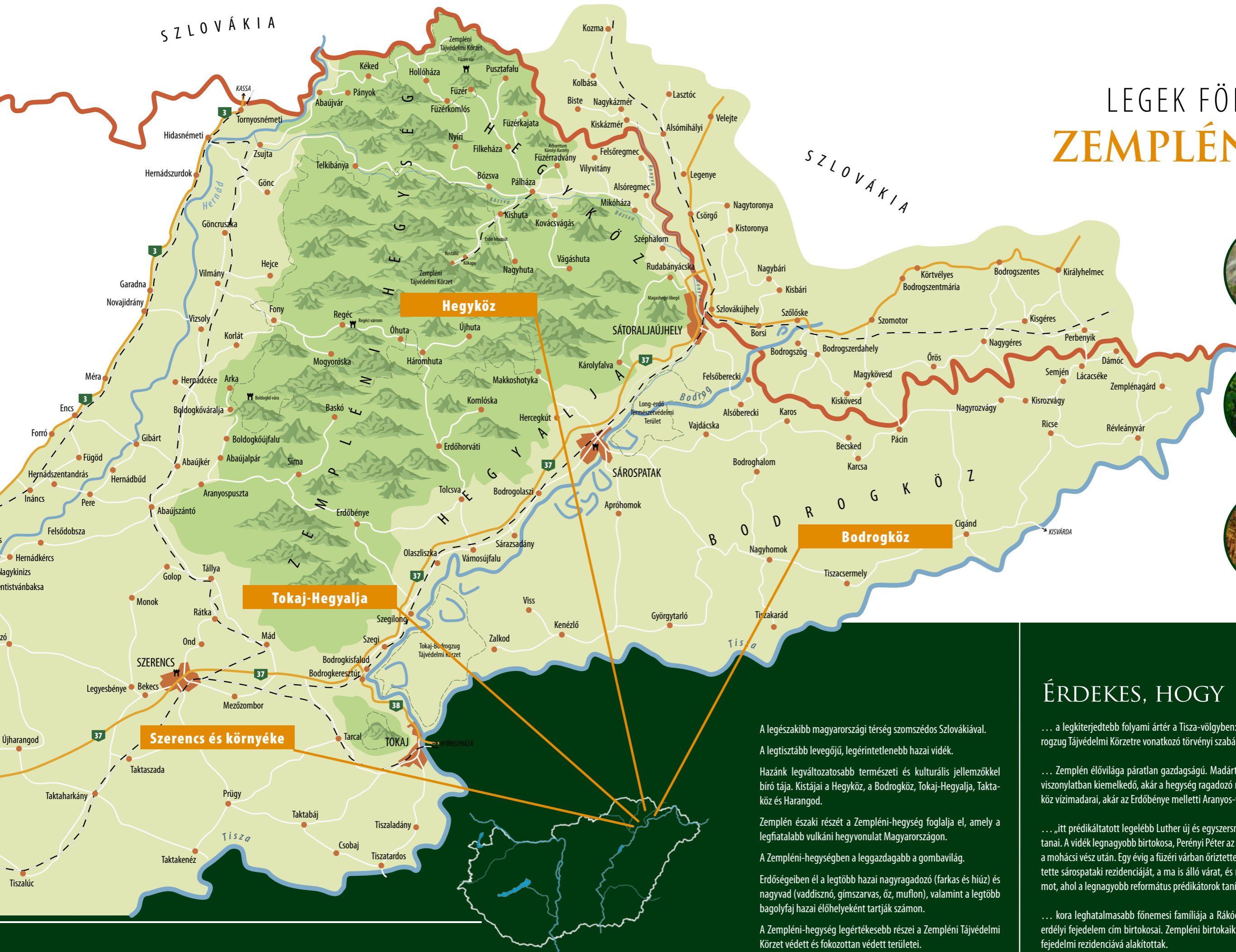
A tartalom összeállításánál célunk csupán a figyelem felkeltése volt, a teljesség igénye nélkül, ugyanakkor a fotók, térképek segítségével a kiadvány akár útikalauzként is használható.

Ezúton köszönjük mindazon ismerősök és ismeretlenek segítségét, akik gondolataikat, fotóikat rendelkezésünkre bocsátották.

A Szerkesztők

LEGEK FÖLDJE ZEMPLÉN

ÉRDEKES, HOGY

... a legkiterjedtebb folyami ártér a Tisza-völgyben: a Bodrogzug. Védelmét a Tokaj-Bodrogzug Tájvédelmi Körzetre vonatkozó törvényi szabályozások biztosítják.

... Zemplén élővilága páratlan gazdagságú. Madártani szempontból jelentősége európai viszonylatban kiemelkedő, akár a hegység ragadozó madarai, akár a Bodrogzug és a Taktaköz vízimadara, akár az Erdőbénye melletti Aranyos-völgy énekesmadarairól legyen is szó.

... „itt prédikáltatott legelőbb Luther új és egyszersmind ó tudománya”, azaz a reformáció tanai. A vidék legnagyobb birtokosa, Perényi Péter az elsők között tért át az új hitre, röviddel a mohácsi vész után. Egy évig a füzéri várban őriztette a magyar királyi koronát, majd felépítette sárospataki rezidenciáját, a ma is álló várat, és megalapította a Református Kollégiumot, ahol a legnagyobb református prédikátorok tanították Felső-Magyarország ifjúságát.

... kora leghatalmasabb főnemesei családja a Rákóczi-család, tagjai 4 nemzedéken át az erdélyi fejedelem cím birtokosai. Zempléni birtokaik központja Sárospatak volt, amit igazi fejedelmi rezidenciává alakítottak.

A legészakibb magyarországi térség szomszédos Szlovákiával.

A legtisztább levegőjű, legértékesebb hazai vidék.

Hazánk legváltozatosabb természeti és kulturális jellemzőkkel bíró tája. Kistájai a Hegyköz, a Bodrogköz, Tokaj-Hegyalja, Taktaköz és Harangod.

Zemplén északi részét a Zempléni-hegység foglalja el, amely a legfiatalabb vulkáni hegyvonulat Magyarországon.

A Zempléni-hegységben a leggazdagabb a gombavilág.

Erdőségeiben él a legtöbb hazai nagyragadozó (farkas és hiúz) és nagyvad (vaddisznó, gímszarvas, őz, muflon), valamint a legtöbb bagolyfaj hazai élőhelyeként tartják számon.

A Zempléni-hegység legértékesebb részei a Zempléni Tájvédelmi Körzet védett és fokozottan védett területei.

TOKAJ-HEGYALJA ...

Leghíresebb terméke az itt készült bor, amelynek névadója Tokaj. A Tokaj-hegyaljai borvidék 27 települést foglal magában, területe a sátoraljaújhelyi Sátor-hegy, az abaújszántói Sátor-hegy, valamint a Tokaji-hegy által alkotott háromszögben, a Bodrog folyó mentén húzódik.

Ezen a vidéken őshonos a szőlő, emberemlékezet óta termesztik is. A magyarok betelepülésekor óriási kiterjedésű erdőségek borították a vidéket, amit fokozatosan szőlőültetvények váltottak fel. Tokaj-Hegyalja etnikai sokszínűsége a szőlőműveléssel és -kereskedelemmel foglalkozó vallon, görög, lengyel, zsidó és sváb népcsoportok betelepülésének köszönhető.

A tokaji bor fogalom: számosan megénekelték, versbe foglalták, XIV. Lajos egyenesen „a királyok bora, a borok királya” ranggal ruházta fel. „Tokaj aranya”, az aszú még Paracelsus figyelmét is felkeltette, orvosként és alkímistaként is tanulmányozta a nemes nedűt.

Világszerte kísérleteznek az itt termő bor minőségének megközelítésével, annak feltételei viszont csak ezen a tájon adóttak. Tokaj-Hegyalját V. Károly király 1737-ben a világon elsőként zárt borvidékké nyilvánította, ezzel biztosította a hagyományos technológiák fennmaradását mind a mai napig.

ÉRDEKES, HOGY ...

... a szőlő őshonos Tokaj-Hegyalján! Erdőbénye mellett találták meg levelének megkövült, miocén kori lenyomatát. Ezért a fajtát, minden mai szőlő ősét, – a borvidék nevére utalva – Vitis Tokajensisnek nevezték el.

... aszúbot már régóta készítenek Tokaj-Hegyalján, de az első, aki leírta a folyamatot, Szepsi Laczkó Máté erdőbényei református prédikátor volt. A Sátoraljaújhely határában található Oremus-dűlőn lévő szőlőjében saját maga is készített aszút. Ebből vitt ajándékba 1630 húsvétján Lorántffy Zsuzsannának Sárospatakra.

... a tokaji bor különlegessége számos tényezőnek köszönhető, amelyek mindegyike megtalálható a területen: ásványokban gazdag vulkáni talaj, különleges mikroklíma, folyóra néző déli lejtők, kemény zempléni tölgyfa a hordóhoz, emberi szakértelem, nemespenész-gombák, tufába vájt pincék, valamint a véletlen. De mint tudjuk, véletlenek nincsenek ...

A legnemesebb bor: a tokaji („a királyok bora, a borok királya”). A tolcsvai Bormúzeumban tárolt legrégebbi palack az 1680-as évekből származik.

Tokaji is the most aristocratic of wines (“the wine of kings, the king of wines”). The oldest bottle of wine at the Tolcsva Wine Museum dates from the 1680s.

Der Tokajer gehört zu den edelsten Weinen („Wein der Könige, König der Weine”). Der älteste, in dem Weinmuseum von Tolcsva zu findende Flasche Wein stammt aus dem Jahre 1680.

Najszlachetniejsze wino to Tokaj („Vinum regum, rex vinorum” czyli „Wino królów, król win”). Najstarsza butelka, która znajduje się w muzeum wina w Tolcsvie, pochodzi z 1680 roku.

A Hegyalja legszélesebb pincéje Szegi határában van (3,6 m széles). Innen és a szegi Várhegyről nyílik a legszebb rálátás a Bodrogzugra.

The widest cellar in the Hegyalja region lies on the edge of Szegi (width: 3.6 m).

Der breiteste Weinkeller befindet sich in der Nähe von Szegi, mit einer Breite von 3,6 Metern

Najszersza piwnica znajduje się w okolicy miejscowości Szegi (jest szeroka na 3,6 m).

Európa mértani közepe Tállya – egy 1991. évi felmérés szerint.

Tállya is the geometric centre of Europe.

Die geometrische Mitte Europas ist Tállya.

Tállya środkiem geometrycznym Europy.

A legtöbb szintes borpincerendszer Hercegkút világörökségi pincesorai, mintegy 130 különálló pincével.

The row of world heritage cellars at Hercegkút form a cellar system with the greatest number of levels in Hungary.

Der Weinkeller mit den meisten Stockwerken ist der Keller von Hercegkút, ein berühmtes Welterbe.

Do dziedzictwa światowego należą wielopiętrowe piwnice w miejscowości Hercegkút.

A legnagyobb alapterületű középkori vár Zemlénben Solymos vára volt Komlóska mellett. Az országosan is egyedülálló kialakítású, 3000 m²-es erősség a legkorábban elpusztult Árpád-kori várak egyike.

The most extensive castle in Zemplén was Solymos Castle near Komlóska.

Die Burg von Solymos nahe Komlóska in Zemplén hatte die größte Grundfläche aller mittelalterlichen Burgen Zempléns.

Największym średniowiecznym zamkiem w Zemplenie był zamek Solymosa niedaleko Komlóska.

Elsőként tanulmányozta a gyermekágyi lázat az erdőbényei születésű dr. Dombi Sámuel, Semmelweis elődje a 18. század közepén.

In the mid-18th century Erdőbénye-born Dr Sámuel Dombi was the first person to make a study of puerperal fever.
Der aus Erdőbénye stammende Dr. Sámuel Dombi untersuchte als erster das Kinderbett-fieber in der Mitte des 18. Jahrhunderts.
Dr. Sámuel Dombi rodem z Erdőbénye, jako pierwszy badał gorączkę pologową w połowie XVIII. w.

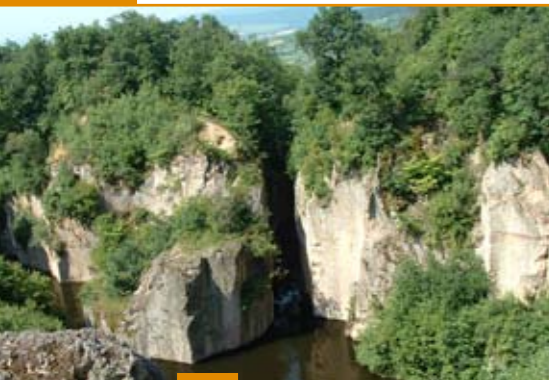

A leginkább művészetbarát étterem a tolcsvai Őskaján Étterem, ahol a hangulatot zenei, irodalmi, képzőművészeti csemegékkel fűszerezik.

The music, literature and visual arts that often feature at the Őskaján Restaurant in Tolcsva mean it is popular with arty types.
Das kunstfreundliche Restaurant ist das „Őskaján Étterem“, wo die gute Stimmung mit musikalischer-, literarischer- und künstlerischer Feinkost gewürzt wird.
Najbardziej przyjazna sztuce restauracja to „Őskaján“ w Tolcswie, gdzie w wyjątkowej atmosferze możemy – poza jedzeniem – rozkoszować się dziełami muzycznymi, literackimi czy sztuką plastyczną.

Az ukrán történelem egyik legendás alakja, Grigorij Szkovoroda Tokaj-Hegyalján élt a 18. század közepén és közreműködött a cári Oroszország tokaji borral való ellátásában.

One of the great figures in Ukrainian history, Grigorij Szkovoroda, lived in Tokaj-hegyalja and helped supply the Russian tsars with Tokaj wines.
Einer der legendären Figuren der ukrainischen Geschichte, Grigorij Szkovoroda, lebte unter den Bergen von Tokaj und war an der Versorgung des Zaren von Russland mit Tokajer Wein beteiligt.
Hryhorij Szkovoroda, legendarna postać w ukraińskiej historii, żył na Podgórzcu Tokajskim i współpracował z Rosją carską w ramach eksportu wina tokajskiego.

Európa legjobb minőségű malomköveinek származási helye a Megyer-hegyi és a Király-hegyi malomkőbánya Sárospatak mellett.

The highest quality millstones in Europe came from the millstone quarry near Sárospatak.
Europas beste Mühlenräder stammten aus den Bergwerken nahe Sárospatak.
Najlepsze kamienie młyńskie pochodziły z kopalni kamienia obok Sárospataku.

Az egyik legrégebbi hazai zsinagóga Mádön található, 1785-ben épült, későbarokk stílusban. Szakszerű restaurálását Europa Nostra-díjjal jutalmazták 2005-ben.

The synagogue in Mád is one of the oldest in Hungary. Built in 1785 in the late Baroque style, the building received a Europa Nostra Award in 2005 for its sensitive restoration.
Einer der ältesten Synagogen Ungarns, das 1785 im Stil des Spätbarock gebaut wurde, befindet sich in Mád. Ihre fachmännische Restauration wurde 2005 von der Europa Nostra mit einem Preis ausgezeichnet.
Jedna z najstarszych synagog znajduje się na Mád, została ona zbudowana w 1785 r. w stylu późnobarokowym. Za fachową renowację wyróżniona nagrodą Europa Nostra w 2005 r.

Erdőbényén került felállításra a legelső Kossuth-mellszobor.

Erdőbénye was the first place to put up a bust of Louis Kossuth.
In Erdőbénye wurde die erste Statue Kossuths aufgestellt.
Pierwsze popiersie Lajosa Kossutha zostało odsłonięte w Erdőbénye.

A térség egyetlen sóbarlangja Erdőhorvátban működik. A település híres terméke a kerek perec és a Janikum is.

The only salt cave in the region can be found in Erdőhorvát. The village is also famous for its pretzels and an aperitif known as Janikum.
Die einzige Salzhöhle der Region arbeitet in Erdőhorvát. Berühmteste Produkte der Siedlung sind die Brezel und das „Janikum“.
Jedyna kopalnia soli w regionie działa w Erdőhorvát, kerek perec (okrągły precel) oraz Janikum są słynnymi wyrobami miejscowości.

Az egyetlen 6 Puttonyos Borfalu Tarcalon jött létre, tiszteletbeli polgármestere Kovács Kokó István.

Tarcal is the only village to offer wines with a six puttony rating.
Das einzige Dorf mit sechs „Puttony“ befindet sich in Tarcal.
W Tarcalu znajduje się jedyna wieś produkująca wino sześcioputniowe, czyli takie, które ma bardzo wysokie walory smakowe.

Hazánk egyetlen kabolás – különleges füstelvezetésű – kemencéje Komlóskán van, a ruszin tájházban, amely az első és eddig egyetlen ruszin tájház hazánkban. Komlóska a ruszin hagyományokat legjobban őrző magyar település.

Hungary's only kabolás oven, with its unique flue system, can be found in the Ruthenian peasant cottage at Komlóska. It is the only such cottage open to the public in the country.
Der einzige Ofen Ungarns mit einem „Kabola“ (besonderer Rauchabfuhrer) befindet sich in Komlóska, im Ruszin-Landschaftshaus, der einzige in ganz Ungarn.
W Komlóscze w rusińskim domu regionalnym, który jest jedynym domem regionalnym tej narodowości w kraju, istnieje specjalny kominkowy piec – kabolás.

Első ízben tartottak Országos Borkirálynő-választást 2008-ban, Tarcalon. Magyarország első Borkirálynője Götze Ildikó, aki a Sárospatak melletti Hercegkúton foglalkozik borászattal.

The first ever crowning of the Hungarian Wine Queen took place in Tarcal in 2008. The winner was Ildikó Götze from Hercegkút near Sárospatak.
2008 wurde zum ersten Mal die Landes Weinkönigin in Tarcal gewählt. Die erste Weinkönigin Ungarns war Ildikó Götze, aus Hercegkút, nahe Sárospatak.
W 2008 r. w Tarcalu pierwszy raz został zorganizowany konkurs Miss Królowej Wina. Götze Ildikó pochodziła z Hercegkút obok Sárospatku jest pierwszą taką królową Węgier.

A tokaji borvidéken a legtöbb hordót készítő, kádárhagyományokat ápoló település Erdőbénye.

With its coopering traditions Erdőbénye is the settlement that supplies the Tokaj wine region with the most barrels.
Die meisten Fässer in der Tokajer-Region werden, nach bewährter Tradition, in Erdőbénye hergestellt.
Erdőbénye jest miastem zachowującym tradycje bednarskie, tu wytwarzano najwięcej beczek w regionie Tokaj.

TUDJA-E, ...

... miért tokaji a tokaji?

A hegyaljai borvidék 13 ezer hektárnyi területén termelt borokat szekéren, vagy vízen szállították távoli országokba. A borvidék legalkalmasabb kikötője a Bodrog és a Tisza torkolatánál fekvő Tokaj volt, így a hegyaljai borokat egyszerűen tokajinak nevezték.

... mi a tokaji borok titka?

A tokaji boroknak nemcsak az alkohol- és – némely fajtának – a cukortartalma magas, hanem igen nagy a savtartalmuk is, ami a borvidéket alkotó vulkáni eredetű, ásványokban gazdag talajnak köszönhető. Ez teszi lehetővé a tokaji borok hosszú eltarthatóságát – akár évszázadokig.

... mi az aszú?

Különleges technikával előállított borfajta. A Tokaj-Hegyalján engedélyezett legfőbb szőlőfajták a furmint, a hárslevelű és a sárgamuskotály. Ezek aszúsodott bogyóit kiválogatás után összetörlik, majd leöntik musttal vagy újbórral. Ahány puttony (kb. 25 kg) aszútészta kerül egy gönci hordóba (kb. 136 l), annyi puttonyos az aszú. Érleléséhez a puttonyszám plusz két év szükséges, a hagyományos eljárás szerint. Ma már gyorsan érlelt, könnyű aszúbort is előállítanak.

AMIT TOKAJ-HEGYALJÁN LÁTNI KELL ...

Sátoraljaújhelyen az ungvári és a zsolymokai pincék, a Magyar Kálvária. **Széphalomban** a Magyar Nyelv Múzeuma. **Sárospatakon** a Rákóczi-vár, a Rákóczi-pince. **Makkoshotyán** az iskolának kialakított Metzner-kastély, ahol nyáron turistaszállás működik. **Hercegkút** picesorai, a Gombos-hegyi Kálvária, a sváb tájház. **Komlóskán** a ruszin tájház, benne a kabolás kemence, Pusztavár romja. **Tolcsván** a történelmi pincesor, a 17. századi Rákóczi-kastély, benne a Borászati Múzeum. **Bodrogolaszin** a Lónyai-kastély. **Vámosújfalun** a tájház, a 18. századi kőhid. **Olaszliszván** a 14. századi csonkatorony, a különleges kialakítású kőhid. **Erdőbényén** kádárműhely és kádártánc, a tájház kádárszerszámgyűjteménye. **Szegilongon** a tájház jellegű borház. **Bodrogkisfaludon** a tájház. **Bodrogkeresztúron** a Magyar Motorok Múzeuma, a csodarabbi háza.

Tokajban a Rákóczi Pince, a Tokaji Múzeum, a Tisza és Bodrog folyók összefolyása. **Tarcalon** a 6 Puttonyos Borfalu, benne a borászati múzeum. **Mádön** a Zsinagóga. **Rátkán** a német nemzetiségi tájház, Szent István és Gizella dombozműve. **Tályán** az Európa mértani közepét jelölő Főnix, a Mailloth-kastély, a Rákóczi-pince. **Abaujszántón** a Helytörténeti Gyűjtemény, a Kálvária épülete, a Patay-kastély. **Golopon** az Ősi Magyar Címertár a Vay-kastélyban. **Monokon** Kossuth Lajos szülőháza, a Monoky-család várkastélya a 14. századból. **Szerencsen** a Rákóczi-vár, a Cukormúzeum, a képeslap-gyűjtemény.

Valamint az Aranyos-völgy, szőlőültetvények, a Bodrog és ártere, nagyszámú védett madár- és növényfaj, termelői pincék és borházak valamennyi településen.

JÓ TUDNI ...

A Világörökség címet 2002-ben nyerte el a borvidék, kultúrtáj kategóriában. A világörökségi terület magját képezi Tokaj, Bodrogkeresztúr, Bodrogkisfalud, Mád, Mezőzombor, Rátka, Szegi, Tarcál és Tállya, illetve Sátoraljaújhelyen az Ungvári Pince, Sárospatakon a Rákóczi-pince, a hercegkúti pincesorok, valamint Tolcsván a történelmi pincesor, az Oremus pincéi, és a Tokaj Kereskedőház Bormúzeuma.

A borvidék többi települése védőzónát képez a világörökségi magterület körül.

TURIZMUS TOKAJ-HEGYALJÁN

Turisztikai információ:

Tourinform Tokaj

Tokaj 3910, Serház u. 1. • Tel./fax: 47/552-070

E-mail: tokaj@tourinform.hu • web: www.tokaj-turizmus.hu

Tourinform Sárospatak

Sárospatak 3950, Szent Erzsébet u. 3. • Tel.: 47/513-150, fax: 47/311-854

E-mail: sarospatak@tourinform.hu • web: www.ujbastya.hu

Zemplén Tourinform

Sátoraljaújhely 3980, Hősök tere 3. • Tel./fax: 47/321-458

E-mail: satoraljaújhely@tourinform.hu • web: www.satoraljaújhely.hu

Tourinform Telefonos Szolgálat 0-24 h: 1/438-8080

További információ:

www.sarospatak.hu • www.tokaj.hu • www.tokajvilagorokseg.hu • www.vendegvaro.hu
• www.szeporszag.hu • www.eszakivarak.hu • www.hermuz.hu

Tourinform Abaujszántó

Abaujszántó 3881, Szent István tér 1. • Tel./fax: 47/330-053

E-mail: abaujszanto@tourinform.hu

6 Puttonyos Borfalu

Tarcál, Rákóczi út 4. • Tel.: 47/580-521, 30/9393-700

E-mail: info@bor-falu.hu

További tokaj-hegyaljai települések honlapjai:

• www.satoraljaújhely.hu • www.makkoshotyka.hu • www.hercegut.hu
• www.bodrogolaszi.hu • www.vamosujfalu.extra.hu • www.olaszliszka.hu
• www.komloska.hu • www.horvati.extra.hu • www.tolcsva.hu • www.erdobenyehy.hu
• www.szegilong.hu • www.szegi.hu • www.bodrogkisfalud.hu
• www.bodrogkeresztur.hu • www.tarcál.hu • www.mezozombor.hu
• www.mad.info.hu • www.ratka.hu • www.tallya.hu • www.golop.hu
• www.szerencs.hu • www.legyesbenyehy.hu

Bortúrák

A borvidék Bodrog menti és hegyvidéki településein számos borpince és borház kínál borkóstolási lehetőséget, gyakran helyi gasztronómiai ajánlattal vagy vendéglővel, szálláshellyel kiegészítve. Így mind az autós, mind a kerékpáros turisták biztonságosan láncra fűzhetik a borutakat állomásait. Minden pincészetnél ajánlott előzetesen telefonon bejelentkezni.

Gyalogos túrák

Tokaj-Hegyalja néhány települése a folyótól távolabb, a hegyek között található. Jellemzőjük a gazdag természeti környezet, a sajátos néphagyományok és a túrázási lehetőség. Ajánlott túraútvonal a Rákóczi-túra, a Tengersizem Tanösvény és a Telér Tanösvény. A Bodrogzug védett területe nyáron száraz lábbal járható. Ritka és értékes madarak fészkelőhelye, ezért csak engedéllyel látogatható! A tokaji Nagykopasz-hegy növényvilága egyedülálló.

Kerékpáros túrák

A borvidék mellékútjai kerékpárral kényelmesen járhatók. Sárospataktól Sátoraljaújhely felé, majd tovább a Hegyköz irányába Eurovelo kerékpárút vezet. Tokaj és Tarcál között ugyancsak Eurovelo kerékpárút húzódik. Tokaj-Hegyalja Bodrog menti településeit a 37. sz. főúttal párhuzamosan haladó régi főút köti össze, Sárospataktól Bodrogkisfaludig. A Bodrogtól távolabb fekvő, hegyvidéki településeken hegyikerékpár ajánlott, akár autópályán, akár jelzett túraútvonalon haladunk.

Vízi túrák

A lassú folyású Bodrog folyó kezdők számára is ajánlott túraútvonal. Az evezés mind a folyón lefelé, mind folyásiránnyal szemben kellemes. A folyóparti településeken kempingek várják a túrázókat. Kajak-kenu kölcsönzés Felsőbereckiben, Sárospatakon, Szegiben és Tokajban lehetséges.

Tematikus túrák

Vallási emlékek nyomában: a legkisebb településen is több vallási felekezetnek van temploma. A zsidó borkereskedők leszármazottai rendszeresen felkeresik a borvidék zarándokhelyeit, amelyek kívülről számukra is látogathatók.

Élő néphagyományok útján: tájházak, hagyományos programok, kézműves termékek sora mutatja a hagyományok gazdagságát.

Vártúrák: feltárára váró várak és épen maradt vármúzeumok. ld. www.eszakivarak.hu
Irodalmi út – Borút – Tokaj – Világörökség: irodalmi emlékhelyek Tokaj-Hegyalja településein.

Tokaj-hegyaljai rendezvények

ÁPRILIS

Szent György-napi Borvacsora és Borkirálynő-választás
Sárospatakon

Tavaszköszöntő Tábortűz Komlóskán, kulturális műsorral

MÁJUS

Tokaji Bor-/Tor-Túra, Tokaji Borok Fesztiválja Tokajban
Családi Nap a gyermeknap jegyében Sátoraljaújhelyen,
a Városligetben

PÜNKÖSD VASÁRNAP-HÉTFŐ

Pünkösdi Szent Erzsébet-napok Sárospatakon

JÚNIUS

Nemzetközi Vadéltelűző Verseny Sátoraljaújhelyen

Kádártalálkozó Erdőbényén

Múzeumok éjszakája helyszínek ld. www.muzeumokejszakaja.hu

JÚLIUS

Tarcali Bor napok és Országos Borkirálynő-választás Tarcalon
Hegyalja Fesztivál

JÚLIUS – AUGUSZTUS

Tokaji Filmmustra

AUGUSZTUS

Magyar Motorok Randevője Bodrogkeresztúron

Zempléni Fesztivál Zemplén településein

ld. www.zemplenfestival.hu

Tolcsvai Borfesztivál

Nemzetközi Néptánc Fesztivál Sátoraljaújhelyen

Bodrog-parti Bringa Party

Sátoraljaújhelytől Tokajig

Szerencsi Csokoládéfesztivál

SZEPTEMBER

Máté-napi Borünnep Sárospatakon

Kulturális Örökség Napjai helyszínek ld. www.oroksegnapok.hu

Szent Vencel-napi Búcsú Tállyán

OKTÓBER

Tokaj-Hegyaljai Szüreti Napok

Zempléni Vadászlovglás és Lovas Bál

Zsolyomkai Nyitott Pincék Sátoraljaújhelyen

Online eseménynaptár: www.tokaj-turizmus.hu • www.sarospatak.hu

Bodnár Pincészet Borház

Dr. Bodnár Sándor
3980 Sátoraljaújhely Pincék völgye u.
(Ungvári pincék)
Telefon: (30) 9951-115
E-mail: bodnarpincesz@freemail.hu
Web: http://bodnar-pincesz.internettudakozo.hu/

A családi pincészetünk a finom, nemes tokaji borok háza. Saját termelésű, egyedi ízű, klasszikus tokaji palackos borok teljes választékából vásárlási lehetőséget biztosítunk. Előzetes bejelentkezés után a vendégeknek bemutatjuk a szőlőtermeléstől a palackozásig a teljes tokaji borkészítési folyamatot. 40 fő részére szakmai borkóstolást nyújtunk, ideális környezetben.

EVINOR PINCESZET PANZIÓ

Saját termelésű minőségi tokaji borok
borkülönlegességek, borkóstolás

Szállás lehetőség - szálláshely: max 15 fő
Borkóstolás: max 40 fő

www.evinor.hu

3950 Sárospatak, Bercsényi u. 27. Tel.: 06 - 47- 311-946

Tokaji minőségi borok és borkülönlegességek termelése és értékesítése.
Pincelátogatás borkóstolással a Rákóczi Vár parkja alatti pincékben.

Elérhetőségeink: Telefon: 06-30-955-0864

E-mail: terravin.sp@gmail.com • Honlap: www.terravin.hu

MAGITA HOTEL ***

Szolgáltatásaink:

+ a la carte étterem + grillterasz + pinceborozó +
+ borkóstolás + borvacsorák + drinkbár +
+ bowlingpályák + szabadterei sakk +
+ szauna és pezsgőfürdő + nyitott pezsgőfunkciós
úszómedence + napozóterasz + szolárium + masszázs +
+ kerékpárkölcsönzés + túra- és programszervezés +
+ konferenciaterem + transzfer +

A HELY, MELY HÍV ÉS VISSZAVÁR!

Hazánk legnagyobb, legmagasabb (512 m) és egyben egyik legfiatalabb vulkáni tanúhegye a Tokaji-hegy.

Tokaji-hegy overlooking Tokaj is the largest, highest (512m) and one of the most recent volcanic hills in Hungary.

Der höchste, größter und in einem jüngster vulkanischer Berg Ungarns ist der Tokajer Berg.

Góra Tokaj jest najmłodszym i najwyższym (512 m) ostańcem naszego kraju.

A városban működik a legtöbb hegyaljai borpince egyesület.

It is the town with most Hegyalja wine associations.

In der Stadt gibt es die meisten Weinvereine.

W mieście działa najwięcej stowarzyszeń winiarstwa.

A legismertebb magyar város Tokaj.

Tokaj is the most famous of the Hungarian wine towns.

Die berühmteste Stadt Ungarns ist Tokaj.

Tokaj jest najbardziej znanym węgierskim miastem.

A legfontosabb eseménynek helyet adó borpince a tokaji Rákóczi Pince: 1527-ben itt kiáltották ki magyar királynak Szapolyai Jánost.

The cellar related to the most important historical event is the Rákóczi Cellar in Tokaj; it was here that János Szapolyai was proclaimed King of Hungary in 1527.

Der Weinkeller mit den wichtigsten Ereignissen ist der Tokajer „Rákóczi Keller“: hier wurde 1527 János Szapolyai zum ungarischen König ernannt.

Pivnica Rákóczy'ego była świadkiem najważniejszego wydarzenia: tutaj w 1527 r. ogłoszono koronację Jánosa Szapolyaiego.

A legjelentősebb hegyaljai borkultuszhoz kapcsolódó hagyományokat Tokajban ápolják.

The most important traditions relating to the Hegyalja wine cult can be found in Tokaj.

Die bedeutendsten Weintraditionen werden in Tokaj bewahrt.

W Tokaju pielęgnuje się najważniejsze tradycje związane z kultem wina.

A gyapjas őszirozsa utolsó természetes élőhelye a Kárpát-medencében a Tokaji-hegy, amelynek löszös talaján nagy számban élnek a védett lágyszárú növények. Állatvilága ugyancsak páratlan gazdagságú.

Tokaji-hegy is the last remaining natural habitat of the hairy aster in the Carpathian Basin. These protected plants grow in large numbers in the loess soils.

Der letzte Ort in den Karpaten, wo die wollige Herbstrose wächst, ist in den Bergen von Tokaj. Der lössige Boden ermöglicht das Vorkommen für einer Vielzahl von geschützten Kräuterwerken.

Góra Tokaj w Kotlinie Karpackiej jest naturalnym miejscem występowania unikalnego kwiatu róży (Aster oleifolius).

A Tokaji-hegyről nyílik a legjobb kilátás a Bodrogzug felé.

Tokaji-hegy offers the best view over the Bodrogzug.

Von den Tokajer Bergen hat man die beste Aussicht auf Bodrogzug.

Od góry Tokaj w kierunku Bodrogzugu otwiera się najpiękniejsza panorama.

Az egyik legimpozánsabb konferencia-központ a Tokaji Kulturális és Konferencia Központ, amely az egykori zsinagóga felújításával 200 fős rendezvényeknek is helyet adhat.

The Tokaj Cultural and Conference Centre is an imposing conference venue. Since its renovation the one-time synagogue can put on events for up to 200 people.

Einer der imposantesten Konferenz-Zentren ist der Tokajer Kultureller Konferenz-Center, das seit der Erneuerung der ehemaligen Synagoge für mehr als 200 Personen Platz bietet.

Centrum Kultury i Konferencji w Tokaju jest jednym najimponującym centrumem konferencyjnym, który – razem z restaurowaną synagogą – umie dać miejsce dla 200 osobowych imprez.

TOKAJ

A Tokaj-hegyaljai borvidék központja és névadója, a szőlő és a bor nemzetközi városa.

A magyar Himnuszban is megénekelte város világhírét a páratlan kultúrtájának és a bornak egyaránt köszönheti. A folyók és hegyek védelmében épült kisvárost olyan természet veszi körül, ahol csak itt fellelhető állatok és növények élnek, és ritka ásványokat rejt a föld mélye.

A város utcáin barangolva nemcsak az építészeti emlékek sokszínűsége gyönyörködteti a látogatót, hanem a pincék varázslatos világa is. A nemespenésszel borított pinceboltzat alatt ma is érelődik a „borok királya, a királyok bora”.

Tokaj kiemelkedő szerepet játszik a hegyaljai borkultúra megőrzésében. Egész évben számos borpincében kínálnak borkóstolási lehetőséget, ami egyre gyakrabban egészül ki birtoklátogatással. A legnagyobb borünnepek a Tokaji Borok Fesztiválja májusban és a Tokaj-Hegyaljai Szüreti Napok október első hétvégéjén. Emellett múzeum, kulturális és konferencia-központ, kiállítások, valamint a Paulay Ede Színház kínál programot a városba érkezőknek.

A Hild-díjas és Kós Károly-díjas város 2008-ban elnyerte a Kultúra Magyar Városa címet.

Turisztikai információ:

tourinform
TOKAJ

Tourinform Tokaj

3910 Tokaj, Serház u. 1.
Tel./fax: 47/552-070
E-mail: tokaj@tourinform.hu
Web: www.tokaj-turizmus.hu

További információ:

www.tokaj.hu

BODROGKÖZ ...

Ez a vidék a honfoglaló magyar törzsek letelepedésének egyik első állomása. A Bodrogközben számos helyen találtak a honfoglalás korából származó településmaradványokat, sírokat. Mai településeinek többsége az Árpád-korban jött létre, elnevezésük is e korból származik, emléket állítva neves vezéreknek, nemesi családoknak.

A Bodrogköz a Tisza, a Bodrog és a Latorca folyók által közrezárt terület. Csak déli része tartozik hazánkhoz, északi fele Felső-Bodrogköz néven Szlovákia része.

A Bodrogköz természeti gazdagsága lenyűgöző: földje termékeny, növény- és állatvilága európai viszonylatban kiemelkedő jelentőségű, ami kiterjedt árterei, holtágainak, a folyók gyakori és hosszan tartó áradásának, s az ebből adódó elzártságnak köszönhető.

A lakosság gazdagságát biztosító állattenyésztést tönkretette a 19. századi folyószabályozás, de megőrződött néhány hagyományos mesterség: a halászat, pákászat, a gyékény- és vesszőfonás, a szövés, a nádalás, a méhészet, melyek termékei helyben megvásárolhatók.

Az egyik első magyarlakta terület hazánkban a Bodrogköz.
The Bodrogköz was one of the first areas to be settled by the Magyars on their arrival into the Carpathian Basin.
Zu eines der von Ungarn zuerst bewohnten Gebieten gehört Bodrogköz.
To jeden z pierwszych terenów naszego kraju zamieszkaną przez Węgrów.

A legrégebbi működőképes folyami szivattyú Felsőbereckiben található: a 110 éves Mailáth József-szivattyútelep.
The 110 year-old József Mailáth pumping station in Felsőberecki is Hungary's oldest working river pump.
Die älteste, funktionsfähige Binnenstrompumpe befindet sich in Felsőberecki: die 110 Jahre alte József Mailáth Pumpenanlage.
W miejscowości Felsőberecki znajduje się najstarsza działająca rzeczna pompa i 110 letni zakład pomp Józsefa Majlátha.

A leglassabb folyó a Bodrog, sebessége kb. 1 km/h, mivel teljes hosszán medrének esése csupán 3,5 m.
The Bodrog is Hungary's slowest river, flowing at c. 1 km/h.
Der langsamste Fluss ist der Bodrog, mit 1 km/Stunde.
Rzeka Bodrog jest najwolniejszą rzeką (1km/h).

A leggazdagabb honfoglalás kori temető Európában a karosi Nemzeti Sírkert.
The richest cemetery associated with the arrival of the Magyars can be found at the National Cemetery in Karos.
Der am Ausgrabungsfunden reichste Friedhof in Europa aus der Zeit der Landnahme Ungarns ist das in Karos befindliche „Nemzeti Sírkert“.
Międzynarodowy Cmentarz w miejscowości Karos jest najbogatszym cmentarzem od powstania kraju.

A LEGENDA SZERINT ...

... Álmos vezér – Árpád fejedelem apja – a Bodrog medrében alusza örök álmát. Vitézei a folyó elterelésével oldották meg, hogy a vezér sírját soha senki ne bolygathassa.

... a karcsai református templomot tündérek építették, akik a harangot ijedtükben a Karcsába ejtették, így a templomnak sohasem készült el a tornya, viszont a harang százévente megkondul, így jelzi meglétét.

... a Bodrogköz utolsó tündére a Zemplénagárd melletti tóban élt. Sok fiatalember halálát okozta, mivel csak különleges ló hátán lehetett megközelíteni. A helyi uraság fia minden vagyonát odaadta egy ilyen fehér paripáért, amellyel utolérte a szépséges tündérlányt, majd boldogan éltek a víz alatti liliompalotában. A leleszi premontrei levéltárban valóban őrznek egy XVI. századi szerződést, melyben Agárdy Lajos a prépostságnak adja minden birtokát, cserébe egy lóért.

Az egyetlen hazai régészeti park az Árpád-kori Régészeti Park Kisrovágyon.

With its medieval finds the Archaeological Park in Kisrovágy is the only archaeological park in Hungary.

Der einzige archäologische Park Ungarns ist der „Régészeti Park“ in Kisrovágy, mit Funden aus der Zeit Árpáds.

Jedyny park archeologiczny, w którym są zabytki z okresu dynastii Árpádów, znajduje się w Kisrovágy.

A legkiterjedtebb folyami ártér a Tisza-völgyben a Bodrozug. Az áradáskor tóvá duzzadó különleges értékű vízvilág védelmét a Tokaj-Bodrozug Tájvédelmi Körzet szabályozása biztosítja.

The Bodrozug is the most extensive floodplain in the Tisza Valley.

Der umfangreichste Binnen-Umschwemmggebiet liegt in dem Theiß-Tal und ist der „Bodrozug“.

W dolinie Tiszy Bodrozug jest najbardziej rozszerzonym rzeczonym zalewiskiem.

Hazánk második legnagyobb ártéri erdeje a Long-erdő.

Long-erdő constitutes the second largest stretch of floodplain woodland in Hungary.

Der zweitgrößte Wald mit einem Umschwemungsgebiet in Ungarn ist der Long-Wald.

Long-erdő (Long las) jest drugim największym zalewis-kowym lasem na Węgrzech.

A legszakibb kompátkelőhely a Bodrogon Felsőberekinél van. Mellette fürdőzésre alkalmas, homokos a partszakasz.

The northernmost ferry-crossing over the Bodrog is at Felsőberekci.

Der am nördlichsten liegende Fährüberfahrtstelle an der Bodrog ist in Felsőberekci.

W miejscowości Felsőberekci znajduje się najbardziej wysunięte na północ przejście promu na rzece Bodrog.

Az egyik legrégebbi, Árpád-kori templom hazánkban: a református templom Karcván, ami a Bodrognagyvíz települése.

The Calvinist church in Karcsa is one of the oldest medieval churches in Hungary.

Eines der ältesten Kirchen aus der Zeit von Árpád in Ungarn ist die evangelische Kirche in Karcsa.

W Karcse znajduje się kościół reformowany z okresu Árpádów.

A Bodrognagyvíz legnagyobb műemlék értékű hangja Nagyszécsény református templomában található, tömege 639 kg.

The largest bell of historical importance in the Bodrognagyvíz is at the Calvinist church in Nagyszécsény. The bell weighs 639 kg.

Die größte, unter Denkmalschutz stehende Glocke von Bodrognagyvíz steht in der evangelischen Kirche in Nagyszécsény, mit einem Gewicht von 639 kg.

W miejscowości Nagyszécsény znajduje się największy zabytkowy dzwon (639kg).

A Bodrognagyvíz legnagyobb temploma: a cigándi református templom, befogadóképessége 550 fő, tizettel több, mint a lácacséki református templomé.

The largest church in the Bodrognagyvíz is the Calvinist church in Cigánd. It can seat a congregation of 550 people.

Die größte Kirche von Bodrognagyvíz ist die Cigänder Evangelische Kirche, mit einem Fassungsvermögen von 550 Personen.

Największy kościół na terenie Bodrognagyvízu to kościół reformowany w Cigándzie, który może pomieścić 550 osób.

A Bodrognagyvíz egyetlen városa: Cigánd, határában van a Bodrognagyvíz egyetlen Tisza-hídja, amely a térséget az Alfölddel összeköti.

Cigánd is the only town on the Bodrognagyvíz. The bridge on the edge of the settlement, the only bridge over the Tisza in the Bodrognagyvíz, links the region with the Great Plain.

Die einzige Stadt in Bodrognagyvíz ist Cigánd, in ihrer Nähe liegt die einzige Brücke über der Theiß, die die Landschaft mit der Tiefebene verbindet.

Jedyny miasto Bodrognagyvízu to Cigánd, tutaj znajduje się jedyny most nad Cisz (węgierska Tisza), który łączy ten region z Niziną Węgierską.

Az egyik legnagyobb hazai árvízvédelmi létesítmény Cigándon van. A nagyjából Velencei-tó méretű tározó körülbelül másfél millió embernek nyújt biztonságot a Tisza partvidékén. Töltésén kerékpárút fut végig.

Cigánd has one of the largest flood defence systems in Hungary. A cycle path runs the whole length of the embankment.

Eines der größten Flutschutzbauten Ungarns befindet sich in Cigánd. Auf ihn kann man sogar Fahrrad fahren.

Jeden największy przeciwpowodzeniowy obiekt znajduje się w mieście Cigánd. Na którym jest droga rowerowa.

ÉRDEKES, HOGY ...

... a Karcsa-tó a 17. században még folyó volt, ezen szállították pl. az erdélyi sót az Alföldre.

... a Bodrog az egyetlen olyan folyó, amelynek nincs forrása: öt folyó egyesüléséből születik, s Zemplén falutól Tokajig tart az útja, majd a Tiszába ömlik. Hossza ma 65 km, de egykor majd' kétszer ilyen hosszán tekergött völgyében. Medrének lerövidítése folytán különlegesen gazdag élővilágú holtágak jöttek létre.

AMIT A BODROGKÖZBEN LÁTNI KELL ...

Karosnál a Nemzeti Sírkert a volt honfoglalás kori temetőben, **Karcván** az Árpád-kori református templom, **Páciban** a Bodrognagyvíz Kastélymúzeum a reneszánsz Mágóchy-kastélyban, a Turul Nemzetiség című Árpád-emlékmű, **Kisrovágyon** Berzseny Falu, az Árpád-kori Régészeti Park, tájházak, falumúzeumok **Karcván**, **Ricsén**, **Lácacsékin** és **Cigándon**. **Ricsén** a Juhász-kút szoborcsoport és az aradi vértanúk emlékműve, **Cigándon** a székykapu és a világháborús emlékmű. A Karcsa-tó

Karcsa és **Pácín** településeken, a Bodrog és a Tisza folyók és holtágai, a Long-erdő (természetvédelmi terület), a Bodrognagyvíz (négyezer hektáros védett tájvédelmi körzet).

A FELSŐ-BODROGKÖZBEN (Szlovákia):

a Rákóczi-várkastély **Borsiban**, a Millenniumi tér **Királyhelmece**n, a református templom **Bodrogszentesen**.

Az egyik legnagyobb hatású iskolaközpont a Református Kollégium, ahol elsőként vezették be a magyar nyelvű tanítást, a testnevelés-oktatást és a fizika tantárgy szemléltetését. Az első neveléstörténeti dokumentum, a Szalkay-kódex, Szalkay László esztergomi érsek tankönyve, aki a pataki iskola tanulója volt. Kora legnagyobb pedagógusa, Comenius Patakon tanított és írt, s kiadta az első képekkel illusztrált tankönyvet (Orbis sensualium pictus).

Sárospatak's Calvinist College has been one of Hungary's most important educational centres since the 16th century. Comenius taught there from 1650 to 1654. During the 18th century it became the first place to introduce teaching in Hungarian.

Eines der Schulzentren mit der größten Wirkung seit dem 16. Jahrhundert ist das Evangelische Kolleg von Sárospatak. Hier lehrte auch Comenius zwischen 1650 und 1654. Im 18. Jahrhundert wurde hier zuerst in der ungarischen Sprache unterrichtet.

W tym mieście w Kolegium Reformowanym w latach 1650-1654 wykładał Jan Amos Komerški. Po raz pierwszy język węgierski został językiem wykładowym w szkołach w Sárospataku.

Szent Erzsébet, a legismertebb Árpád-házi magyar szent, Sárospatakon született 1207-ben. Erekléjét a Vártemplomban (Basilica minor) őrzik. Itt található az ország legnagyobb barokk faoltára.

Saint Elizabeth, the most famous of the medieval Hungarian saints, was born in Sárospatak in 1207. Some of her relics are kept in the Castle Church. It is here too that you can see the largest Baroque altarpiece in Hungary.

Die bekannteste ungarische Heilige aus dem Árpád-Haus, die Heilige Elisabeth, wurde 1207 in Sárospatak geboren. Ihre Reliquien werden in der Burgkirche bewahrt. Hier befindet sich auch der größte Holzaltar Ungarns aus der Barockzeit.

Św. Elżbieta Węgierska urodziła się na Sárospataku w 1207 r. Jej relikwie znajdują się w kościele zamkowym.

Az Iskolakert a diákinternátusokat magában foglaló 7 hektáros védett park, amelynek sétányait a Kollégium legkiemelkedőbb diák és tanár személynéinek szobrai övezik. A 140 éves Tornacsarnok hazánk elsőként megépített ilyen típusú létesítménye.

The School Garden is a protected park, which together with the student residences, covers an area of seven hectares. The gymnasium there was the first such building to be constructed in Hungary.

Der Schulgarten umfasst die Schülerinternate und ist ein geschützter Park über sieben Hektar. Die Sporthalle in dem Park war die erste Anlage ihrer Art in Ungarn.

Ogród szkoły jest 7-mio-hektarowym chronionym parkiem, w którym znajdują się internaty dla uczniów.

Kelet-Magyarország legnagyobb köztéri festményei helyi művészek alkotásai.

The largest public wall paintings in Eastern Hungary are the work of local artists.

Die größten öffentlichen Gemälde Ungarns sind die Werke örtlicher Künstler.

Największe malowidła na wolnym powietrzu Wschodnich Węgier zostały malowane przez miejscowych malarzy.

SÁROSPATAK

Sárospatak Zemplén kulturális, szellemi központja. A nagy múltú kisvárost Árpád vezér egyik vitéze alapította, és már a 11. századtól királyi birtokközpont. A világszerte nagy tiszteletnek örvendő Árpád-házi Szent Erzsébet szülőhelye. A Rákóczi-család itt építette ki fejedelmi rezidenciáját. Innen küldte a nagyságos fejedelem a vidék leghíresebb termékét, a tokaj-hegyljai bort Európa királyi udvariba, évszázadokra megalapozva a hegyljai bor marketingjét.

Sárospatak az egyik legjelentősebb iskolaközpont a 17. századtól, ahol a reformkor nagy szellemiségei is nevelkedtek, és ahol az országban elsőként vezették be az angol nyelv oktatását.

A város és környéke ma valamennyi korosztály számára kínál kikapcsolódási lehetőséget, akár a királyok bora, akár a történelmi-kulturális örökség, akár az aktív időtöltés legyen érdeklődésének tárgya. Híres a pataki kerámia, gyógyhatású a termálfürdő vize, a történelmi hangulatú település számos művészt inspirál alkotásra. 2005-ben a „Kultúra Magyar Városa”, 2007-ben „Az Év Települése” címet nyerte el.

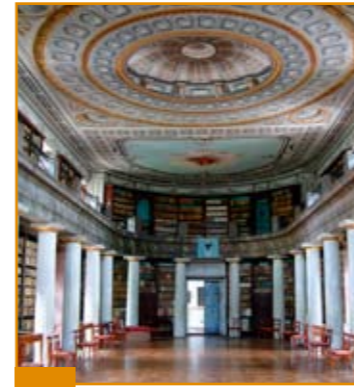

Tokaj-Hegyalja legnagyobb pincéje a sárospataki Rákóczi-pince, járatai egy kilométer tesznek ki. Egész évben látogatható.

The Tokaj-hegylja's largest cellar is the Rákóczi Cellar in Sárospatak, whose passages cover a distance of about a kilometre. It can be visited all year round.

Der größte Keller unter den Bergen von Tokaj ist der „Rákóczi-pince“ in Sárospatak. Seine Gänge sind über ein Kilometer lang. Er kann das ganze Jahr über besucht werden.

Jednokilometrowa piwnica Rákóczy'ego jest największą piwnicą na Podgórzu Tokajskim. Piwnica jest otwarta przez cały rok.

A Református Kollégium Nagykönyvtára az egyik legszebb magyar múzeumi enteriőr, amit Pollack Mihály álmodott meg. Mennyezetén festett kupola. 30 ezer antik kötete között egy eredeti Károlyi Bibliát is őriznek.

The Calvinist College's Great Library has one of Hungary's finest interiors. Among its thirty ancient volumes is an original Károlyi Bible.

Die Großbücherei des Evangelischen Kollegiums bietet eines der schönsten Interieurs ungarischer Museen. Unter den 30 Tausend antiken Bändern befindet sich auch ein Original der Károlyi-Bibel.

W Wielkiej Bibliotece Kolegium Reformowanym przechowuje się między innymi Biblię Károlyego.

Az egyik legszebb hazai képzőművészműhely a Megyer-hegyi Tengerszem, amelyhez a városból tanösvény vezet.

One of Hungary's most beautiful geological features and walking destinations is the Tengerszem, which can be reached from the town along the nature trail.

Das „Seeauge“, eine der schönsten Formationen Ungarns ist ein Ausflugsort, der von der Stadt aus über Wanderpfade erreicht werden kann.

Morskíe Oko jest najwspanialszym miejscem wycieczek, można do niego dojść leśną ścieżką.

Az egyik legjobb gyógyhatású termálfürdő a termálfürdő 7 medencéjében minden korosztály igényeit kielégíti.

One of Hungary's best medicinal waters, which is suitable for people of all ages, can be found in pool seven at the Thermal Baths.

Eines der besten Thermalbäder mit Heilwirkung ist der Thermalbad 7, das die Wünsche jeder Altersgruppe befriedigt.

W kąpielisku jest siedem basenów, które dzięki leczniczej wodzie dają przyjemność przedstawicielom każdego pokolenia.

Az egyetlen kuruc nemesi lovascsapatot a Zempléni Lovas Egyesület tagjai alkotják.

The members of the Zemplén Equestrian Association make up the only such battle re-enactment society in Hungary.

Die einzige adelige Kuruc-Pferdemannschaft bilden die Mitglieder des Zempléner Pferdevereins.

Członkowie Konnego Zemplénowego Zespołu tworzą jedyną kurucową szlachecką konną grupę.

Turisztikai információ:

tourinform
SÁROSPATAK

Tourinform Sárospatak
3950 Sárospatak,
Szent Erzsébet u. 3.
Tel.: 47/513-150 Fax: 47/311-854
E-mail: sarospatak@tourinform.hu
Web: www.ujbasty.hu

További információ:
www.sarospatak.hu

A legújabb építésű várbástya a sárospataki Újbástya, ami a térséget szolgáló rendezvény-centrumként működik 2008-tól.

Hungary's most recent castle bastion is Sárospatak's New Bastion, which has functioned as a regional events centre since 2008.

Die Burgbastei mit den modernsten Bau ist die „Újbasty“ in Sárospatak. Sie dient seit 2008 als Veranstaltungszentrum der Region.

Baszta Sárospatacka jest najnowsza baszta zamkowa, która od 2008 r. działa jako centrum imprez.

A legegészségesebb édesipari termékek a Borsa desszertcsalád tagjai, alapanyaguk aszalt gyümölcsök és olajos magvak.

Hungary's healthiest desserts, which form the Borsa dessert range, are made from crystalized fruits and seeds.

Die gesündesten Süßigkeiten sind Teil der Borsa-Dessertfamilie. Ihre Inhaltsstoffe sind getrocknete Früchte und Kerne.

Części rodziny deserowej Borsa są najzdrowszymi słodyczkami, których tworzywa są owocami i olejowymi nasieniami.

Itt található a legtöbb Makovecz Imre által megálmodott középület: a Művelődés Háza, az Árpád Vezér Gimnázium, lakóházak, stb.

It is here that you can see the most Imre Makovecz-designed public buildings in one place: The House of Culture, the Árpád Vezér Grammar School, housing, etc.

Hier sind die meisten von Imre Makovecz entworfenen Gebäude zu finden: das Haus der Bildung, das Gymnasium Árpád Vezér, viele Wohnhäuser usw.

Tutaj znajduje się najwięcej budynków, które były projektowane przez znanego i cenionego architekta Imre Makovecza.

HEGYKÖZ ...

A Hegyköz hazánk legészakibb vidéke. A Zempléni-hegység területe, magában foglalja a zempléni és az abaúji Hegyközt, jelen kiadványunkban idesoroljuk az abaúji Hegyalját és a Hernádig húzódó területet is.

A természet érintetlenségét jelzi a levegő és a patakok tisztasága, a ritka állat- és növényfajta nagy száma, a környezet harmóniája. Kítűnő terep a vadászok, a madarászok, a túrázók számára. Gyalogos túrázók követhetik az Országos Kéktúra jelzéseit, a tanösvényeket, de a kerékpáros és a lovas túrázók is számos útvonal közül választhatnak.

Kalandvagyó természetűek felkereshetik a látványos kastélyokat és várromokat, a hollóházi Porcelánmúzeumot, felmászhatnak a füzéri várhoz, vagy a Nagy-Milic hegycsúcsára, gyűjthetnek ásványokat, izletes gombákat, nyomába eredhetnek aranygombos Telkibánya legendáinak, avagy a Vizsolyi Biblia történetének.

Ásványbányáinak gazdagsága, kulturális jelentősége, történelmi öröksége, etnikai és vallási sokszínűsége, természeti vonzerejével párosulva a nyugalmat és aktív feltöltődést kereső turisták fő célpontjává teszi a Hegyközt.

A legfitalabb hazai vulkáni hegyvonulat a Zempléni-hegység.

The Zemplén Hills form the most recent volcanic range in Hungary.

Die jüngsten vulkanischen Bergzüge Ungarns sind die Berge von Zemplén.

Góry Zempléna należą do najmłodszych wulkanicznego łancucha górskiego.

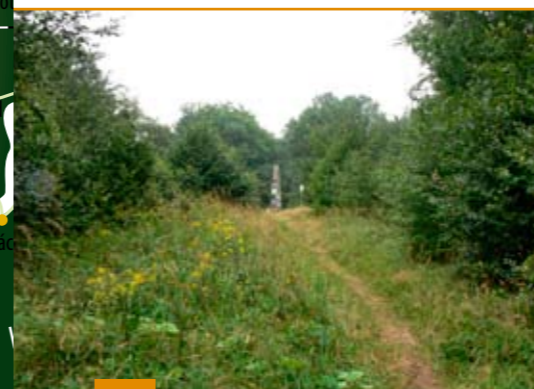

A legidősebb magyarországi felszíni kőzet a Felsőregmec–Vilyvitányi Ősrög.

Hungary's oldest surface rock feature is the Felsőregmec–Vilyvitányi Ősrög.

Das älteste Bodengestein Ungarns ist das „Ősrög“ in Felsőregmec–Vilyvitány.

Felsőregmec–Vilyvitányi Ősrödög to najstarsza powierzchniowa skala.

Magyarország legészakibb hegycsúcsa a Nagy-Milic (893 m), legészakibb pontja az Oláh-rét.

Hungary's northernmost peak is Nagy-Milic (893 m), while its northernmost point is the meadow known as Oláh-rét.

Die nördlichste Bergspitze Ungarns ist der „Große-Milic“ (893m), ihr nördlichster Punkt ist die „Oláh-Wiese“.

Nagy-Milic (893m) jest szczytem najbardziej wysuniętym na północ na Węgrzech.

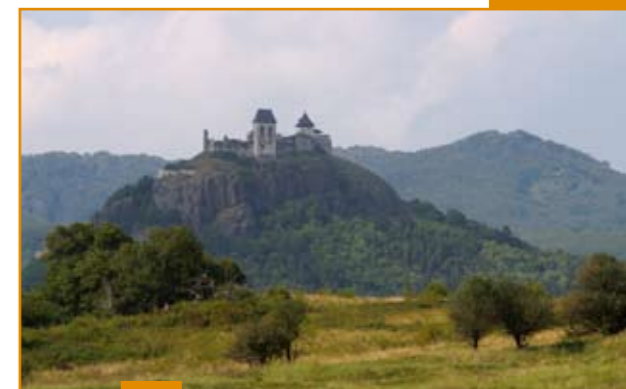

A legtöbb hazai orchideafajta élőhelye a Zempléni Tájvédelmi Körzet (26,5 ezer ha-os védett terület).

It is in the Zemplén Nature Reserve, an area covering 26.5 thousand hectares, that you will find the most orchids growing in one place in Hungary.

Der Lebensraum der meisten heimischen Orchideenarten ist die Umgebung vom Zempléner Landschaftsgebiet mit 26,5 Tausend Hektar geschütztem Gebiet.

Na terenie Zemplénu najwięcej gatunków orchidei jest objętych ochroną.

A legcsodálatosabb várhegy hazánkban a füzéri várhegy, Magyarország egyik természeti csodája.

Füzér Castle is the most stunning of Hungary's hilltop forts. The hill itself is one of Hungary's natural wonders.

Der großartigster Burgberg in Ungarn ist der Burgberg von Füzér, eines der Naturwunder Ungarns.

Najpiękniejsza góra zamkowa znajdują się w Füzérze. Miejsce to jest istnym cudem natury.

ÉRDEKES, HOGY ...

... Károli Gáspár gönci lelkész, miután feleségét és gyermekeit a pestisjárvány alatt elvesztette, lelke megbékítésére nekikezdett a teljes Biblia lefordításának. Négy év munka után Vizsolyban nyomtatta ki 1590-ben. Az eredeti 800 példányból alig 50 maradt meg. Műve elkészülte után néhány hónappal halt meg, Göncön temették el.

... a gönci hordó űrtartalma 136,5 liter. A jellegzetes tokaj-hegylajai hordótípus könnyen elfért a szekéren és a szűk pincékben is. Ilyen, igen jó minőségű zempléni tölgyből készített hordóban szállították „Hegyalja aranyát” messzi országokba.

Egy gönci hordó 160 budai icce (a legelterjedtebb bormérő egység a 19. század közepéig). Négy puttony pedig éppen egy gönci hordó.

... a füzéri várban őrizték a magyar királyi koronát a mohácsi csata (1526) után. Perényi Péter, koronaőr a török elől menekülve hozta magával a szent koronát, amit később mind a magyar királyjelölt, Szapolyai János, mind Habsburg Ferdinánd megkoronázásához kiszolgáltattott. Cserébe mindkét király értékes birtokokat és címeket biztosított számára.

A legidősebb erdeifenyő-fasor a Károlyi-kastélyhoz vezető út mentén álló 120 éves „Füzérradványi fasor”, amelyet 143 erdei- és feketefenyő egyed alkot.

The 143 Scots and black pines making up the 120 year-old "Füzérradvány Avenue" leading up to the Károlyi Palace is the oldest coniferous avenue in Hungary.

Die ältesten Waldtannen sind entlang des Weges nach Schloß Károlyi zu finden. Die Tannenreihe „Füzérradványi fasor“ ist mehr als 120 Jahre alt und besteht aus 143 Wald- sowie Schwarztannen.

Najstarsze - 120 letnie - sosny stoją przy drodze prowadzącej do Pałacu Károlyiego.

A Zemplén erdőségeiben él a legtöbb hazai nagyragadozó (farkas és hiúz) és nagyvad (vaddisznó, gímszarvas, őz, bölény, mufilon), valamint a legtöbb bagolyfaj.

The Zemplén Hills not only have the largest number of large predators (wolf and lynx) in Hungary, but also the most big game (wild boar, deer, bison, mouflon) and the most species of owls.

In den Wäldern rund um Zemplén sind die meisten Raubtiere (Wölfe und Luchse) und Großwild (Wildschweine, Rothirsche, Rehe, Büffel, Mufflon) Ungarns zu finden, sowie die meisten Eulenarten.

W lasach na terenie Zemplén żyje najwięcej drapieżników (wilk, ryś), gruba zwierzyna (dzik, jelen ślachezny, sarna, żubr, mufilon) oraz najwięcej gatunków sów.

Az egyik legkorábbi magyarországi műemlék a felsőregmeci Árpád-kori református templom.

One of the oldest ancient monuments in Hungary is the Calvinist church in Felsőregmec, dating from the Árpád period.

Eines der frühesten Baudenkmäler Ungarns ist die Evangelische Kirche aus der Árpád-Zeit in Felsőregmec.

Na Felsőregmec stoi kościół pochodzący z czasów Árpádów, który jest najdawniejszym zabytkiem w kraju.

A leggazdagabb gombavilág a Zempléni-hegységben van.

The Zemplén Hills have the biggest cross-section of fungi in Hungary.

Die reichste Pilzvielfalt findet man in der Berglandschaft um Zemplén.

Teren jest bogaty w różne gatunki grzybów.

A legkisebb magyarországi város hazánkban, egyben Zemplén legifjabb városa Pálháza.

Pálháza is the smallest town in Hungary and Zemplén's most recent town.

Die kleinste Stadt Ungarns, sowie die jüngste Stadt Zempléns ist Pálháza.

Pálháza jest najmniejszym węgierskim miastem.

A legrégebbi, működő keskeny nyomtávú vasút hazánkban a hegyközi kisvonat (Pálháza és Kőkapu között).

The oldest functioning narrow-gauge railway in Hungary runs between Pálháza and Kőkapu.

Die älteste, in Betrieb stehende Kleinbahn Ungarns ist die „Hegyközi“-Kleinbahn, (zwischen Pálháza und Kőkapu).

Jeszcze działa najstarsza mała kolej w Hegyköz.

Az egyik legnagyobb hazai kastély a füzérradványi Károlyi-kastély, amely az 1930-as években luxusszálló volt. Arborétuma 100 hektáros védett angolpark, számos faóriással és ritkassággal. A kastély és parkja egész évben látogatható.

The Károlyi Palace in Füzérradvány, one of the largest palaces in Hungary, functioned as a luxury hotel during the 1930s. It has a protected 100-hectare landscaped park.

Eines der größten Schlösser Ungarns ist der Károlyi-Schloss in Füzérradvány, das in den 30-er Jahren als Luxushotel diente. Das geschützte Arboretum um den Schloss beträgt 100 Hektar und ist ein englischer Park.

Pałac Károlyiego w Füzérradvány jest jednym z największych pałaców w naszym kraju, w latach trzydziestych XX wieku działał jako luksusowy hotel. Arboretum tego jest 100-hektarowym ogrodem.

Az egyik legöregebb platánfa hazánkban a füzérradványi Károlyi-kastély parkjában áll, többemagával. A hatalmas példányt 1721-ben ültették.

One of Hungary's oldest plane trees can be found in the park belonging to the Károlyi Palace in Füzérradvány. It was planted in 1721.

Einer der ältesten Bäume Ungarns befindet sich in dem Park vom Károlyi-Schloss, er wurde 1721 gepflanzt.

Az ország egyetlen jegesbarlangja Bózsza és Telkibánya között található. Hőmérséklete a legforróbb napokon is csak 6 °C. Alatta a Király-kút és Szép Ilonka sírja.

Hungary's only ice cave is situated between Bózsza and Telkibánya. Even on the hottest of days its temperature is only 6 °C.

Die einzige Eishöhle Ungarns befindet sich zwischen Bózsza und Telkibánya.

Ihre Temperatur beträgt selbst an den heißesten Tagen nur 6 °C.

Między Bózsza i Telkibánya znajduje się jaskinia, gdzie nawet latem temperatura wynosi tylko 6 °C.

A LEGENDA SZERINT ...

... IV. Béla király a muhi csata után a Hernád partján menekült a tatárok elől. Egyik ottani gyümölcsaszaló embere, Bodó, elrejtette a királyt üldözői elől, aki jutalmul óriási birtokkal ajándékozta meg, ahol viszont erős várat kellett építeni. Bodó hét szép lánya saját kéréssel építették fel a várat, s ott tartották meg lakodalmukat is. A király is ott volt, s így szólt: „E vár ezután Boldogkőnek neveztessek, mivel a hét szép leány, a hét tündér itt volt a legboldogabbi!”

... Aranygombos Telkibánya nevét mesés gazdagságú nemesfém-készletéről kapta, ami több évszázadra biztosította a vidék megélhetését. Mária Terézia tisztjeinek zubbonyain a gombok is aranyból készültek, csakúgy, mint a falu templomtornyának gömbdísze. A bányász hagyományokat és tárgyi emlékeket a település múzeuma szemléletesen mutatja be.

AMIT A HEGYKÖZBEN LÁTNI KELL ...

Sátoraljaújhelyen Zemplén Levéltára, a Kazinczy Ferenc Múzeum és a Magas-hegyi Sportcentrum, **Széphalom-ban** Kazinczy Ferenc Emlécsarnoka és sírja, a Magyar Nyelv Múzeuma, **Mikóházán** a helytörténeti kiállítás, **Alsó-regmecen** a Kazinczy-émlékliget, **Felsőregmecen** az Árpád-kori református templom, tájházak **Vilyvitányban**, **Kovácsvágáson** és **Vágáshután**, a vilyvitányi Kálvária, **Pálházán** a Szarvas-kút, a Vadászati és Perlit Kiállítás, valamint az Erdészeti Kiállítás, **Füzérradványban** a Károlyi-kastély és parkja, Füzéren a vár és a tájház, **Pusztafa-**

luban a falumúzeum, **Hollóházán** a Porcelánmúzeum és a Fazekasház, a modern római katolikus templom, **Kőkapun** a Károlyi-vadászkastély, az Ásványkiállítás és a halastó, **Telkibányán** az Abaúji Múzeum ipartörténeti gyűjteménye, a kopjafás temető, a Vadászati Kiállítás, **Göncön** a Huszita-ház, a Károli Gáspár Múzeum, **Vizsolyban** a református templom és a Biblia, **Abaújszántón** a Helytörténeti Gyűjtemény, **Boldogkővára**lján a vár, **Regécen** a várrom, **Komlóskán** a ruszin tájház és Pusztavár romja, értékes állat- és növényfajta-egyedei, lenyűgöző panoráma...

Hazánk legelső mechanikus óra-számlapja a pálos-piarista templom kő toronyórája, 1501-ből.

Hungary's first mechanical clock face in the stone tower of the Pauline-Piarist church dates from 1501.

Ungarns erste mechanische Kirchturmuhre aus dem Jahre 1501 befindet sich an der „Pálos-Piaristen“ Kirche.

Pierwsza mechaniczna tarcza numerowa Węgier pochodziła z 1501 r. i to jest zegar wieżowy w kościele.

Zemplén fővárosában hirdették először „Luther új és egyszersmind ó tudományát”, a reformációt.

It was in the county town of Zemplén that the Reformation was first proclaimed in Hungary.

In der Hauptstadt Zempléns wurde zuerst die Reformation verkündet.

Stolica Zempléna jest pierwszym miejscem w kraju, gdzie wygłaszano nauki reformacji.

A legkiterjedtebb tokaj-hegyljaj pincerendszer az Ungvári Pince, amely több mint 10 km hosszú pincelabirintus.

The most extensive cellar system in the Tokaj-hegyljaj is the Ungvári Cellar, which has a labyrinth of cellars 10 km in length.

Das sich am weitesten erstreckende Kellersystem in den Bergen von Tokaj ist der „Ungvárier Keller“, mit seinen mehr als 10 km langen Kellerlabirinthen.

Piwnica Ungváriego jest najbardziej rozbudowana, jej długość to 10 km.

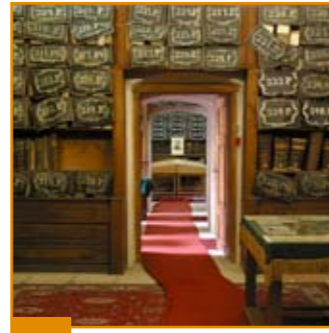

Az egyik legszebb ikonosztáz a görög katolikus templomban lévő barokk ikonosztáz, amely galíciai műhelyben készülhetett 1759-ben.

The Baroque iconostasis at the Greek Catholic church is one of the finest in Hungary.

Eines der schönsten Wandbilder ist die Ikonostase in der barocken griechisch-katholischen Kirche.

Najpiękniejszy ikonostas to barokowy ikonostas, który znajduje się w cerkwi greckokatolickiej.

A Zempléni Levéltár az egyik legrégebbi az országban, ahol a vármegye teljes feudális kori iratanyagát őrzik. Berendezése műemlék. Itt dolgozott Kazinczy Ferenc 15 évig.

The Zemplén Archive is one of Hungary's oldest libraries. Its furniture is also of historical importance.

Eines der ältesten Archive Ungarns ist das Zempléner Archiv. Ihre Einrichtung ist heute ein Denkmal.

Archiwum Zempléna jest jednym z najstarszych w kraju.

A leghíresebb zempléni zsidó csodarabbi Teitelbaum Mózes, aki a gyermek Kossuth Lajost is meggyógyította. Sírja máig az egyik leglátogatottabb zarándokhely.

Mózes Teitelbaum was the most famous of Zemplén's miraculous rabbis, and his grave is one of the region's most visited pilgrimage sites.

Der berühmteste jüdischer Wunderrabbi Zempléns ist Moses Teitelbaum, dessen Grab einer der meistbesuchten Wallfahrtsorte ist.

Mózes Teitelbaum był najsłynniejszym cadykiem w Zemplénie, jego grób jest miejscem pielgrzymek.

SÁTORALJAÚJHELY

Sátoraljaújhely Zemplén vármegye székhelye volt két évszázadon át, 1950-ig. Zemplén legnagyobb városa a tokaji bortermő vidék legészakibb magyar települése, egyben kapu a Hegyköz felé. Egykori területének és lakosságának fele az I. világháború után Szlovákiához került.

A megyeházának épült városháza előtti főtér a felvidéki városok jellegzetes szerkezetét mutatja. Kossuth Lajos itt nevelkedett és itt kezdte pályafutását. A főtéren álló szobrán olvasható vallomása – „... büszke vagyok arra, hogy magamat újhelyi magyar embernek nevezhetem” – jelzi a város egykori jelentőségét.

A város melletti Széphalomról irányította a magyar nyelvújítást Kazinczy Ferenc, a település névadója. Sváb telepek alapították Károlyfalvát, Rudabányácska városrészt hagyományait pedig szlovák származású lakosai őrzik.

A település különleges értékei közé tartozik a Magyar Kálvária, a levéltára, az ország leghosszabb libegője, a Magashegyi Sportcentrum téli-nyári élményeket nyújtó elemei, a Zempléni-hegység élővilágát bemutató Kazinczy Múzeum, az egyetlen hazai Börtönmúzeum és a Magyar Nyelv Múzeuma.

Az ország egyetlen börtönmúzeuma Sátoraljaújhelyen van.

Hungary's one and only prison museum can be found in Sátoraljaújhely.

Das einzige Gefängnis museum Ungarns befindet sich in Sátoraljaújhely.

W Sátoraljaújhely znajduje się jedyne na Węgrzech muzeum więziennictwa.

A legnagyobb hatású magyar nyelvújító, Kazinczy Ferenc Széphalomban telepedett le, ő a település névadója. Mauszóleuma az ország leglátogatottabb irodalmi emlékhelye. Mellette áll a Magyar Nyelv Múzeuma.

A legnagyobb magyar nyelvi verseny, az Édes Anyanyelvünk nyelvhasználati verseny országos döntőjét minden évben itt rendezik meg.

The mausoleum dedicated to Ferenc Kazinczy, the great reformer of the Hungarian language, is one of the most visited literary sites in the country.

Der wichtigste ungarischer Sprachreformer ist Ferenc Kazinczy, dessen Mausoleum die meistbesuchte literarische Gedenkstätte Ungarns ist.

Mauszoleum wielkiego reformatora języka węgierskiego Ferencza Kazinczy'ego jest bardzo popularnym miejscem turystyki.

A legnagyobb szabású trianoni emlékműrendszer a Magyar Kálvária. Itt található a 100. országzászló és a Szent István-emléképpolna, amelyek 1936–38. között épültek.

The stations of the cross of the Magyar Calvary make up what is the largest Trianon memorial in Hungary.

Das umfangreichste Trianoner-Denkmalssystem ist die „Magyar Kálvária“.

Magyar Kálvária (Węgierska Kalwaria) to największy system zabytkowy upamiętniający traktat w Trianon z 1920 r.

A magyar történelem egyik legnagyobb alakja, Kossuth Lajos a városban nevelkedett és kezdte politikai pályafutását. Első nyilvános beszédét a Megyeháza (ma Városháza) erkélyéről mondta.

It was here that Louis Kossuth, one of the greatest figures in Hungarian history, grew up and began his political career.

Einer der größten Persönlichkeiten der ungarischen Geschichte, Lajos Kossuth, wuchs hier auf und begann später hier seine politische Karriere.

Tutaj wychowywał się i zaczął karierę polityczną Lajos Kossuth – największa postać w węgierskiej historii.

Ez az egyetlen város, ahol templomot emeltek a bornak, 1913-ban, Thorockay Wigand Ede tervei alapján.

It is the only town to have erected a church in honour of wine. This took place in 1913.

Das ist die einzige Stadt, wo man 1913 eine Kirche zu Ehren des Weines errichtete.

Sárospatak jest jedynym miastem, gdzie wzniesiono kościół wina.

Közép-Európa leghosszabb (2275 m) sínrendszeres bobszalyája a Magas-hegyen egész évben üzemel.

Central Europe's longest bobsleigh track on Magas-hegy is open all the year round.

Die längste Bobsbahn Europas mit einem Schienensystem liegt in „Magas-hegy“ und ist das ganze Jahr über in Betrieb.

Najdłuższy tor bobslejowy w Europie Środkowej znajduje się na Magas-hegy i działa przez cały rok.

A Zempléni-hegység élővilágának és ásványainak legjobb bemutatóhelye a Kazinczy Ferenc Múzeum, melynek épülete kaszinónak épült a reformkorban.

The Ferenc Kazinczy Museum offers the best displays devoted to the wildlife and geology of the Zemplén Hills.

Der beste Platz zur Besichtigung der Lebenswelt und der Mineralien Zempléns ist das Museum Ferenc Kazinczy.

W muzeum Ferencza Kazinczy'ego można obejrzeć florę i faunę regionu.

Ez az egyetlen város, ahol templomot emeltek a bornak, 1913-ban, Thorockay Wigand Ede tervei alapján.

It is the only town to have erected a church in honour of wine. This took place in 1913.

Das ist die einzige Stadt, wo man 1913 eine Kirche zu Ehren des Weines errichtete.

Sárospatak jest jedynym miastem, gdzie wzniesiono kościół wina.

A leghosszabb ülőszékes felvonó hazánkban a Magas-hegyi libegő (1333 m hosszú, 374 m szintkülönbségű).

Hungary's longest chair-lift up Magas-hegy is 1333 metres long and takes you 374 metres upwards.

Der längster Sitzaufzug Ungarns ist der „Magas-hegyi libegő“. Sie ist 1333 Meter lang und überbrückt ein Gefälle von 374 Metern.

Najmłodszy wyciąg krzeselkowy to Magas-hegyi libegő (1333 metry długości i ma 374 metry różnicy poziomów).

Turisztikai információ:

tourinform
ZEMPLÉN

Zemplén Tourinform

Sátoraljaújhely 3980, Hősök tere 3.

Tel./fax: 47/321-458

E-mail: satoraljaujhely@tourinform.hu

További információ:

www.satoraljaujhely.hu

SZERENCSCS KÖRNYÉKE

Szerencs and environs • Die Umgebung von Szerencs • Szerencs i okolice

Míg Szerencset a Hegyalja kapujaként aposztrófáljuk, a város környékét Zemplén előcsarnokának nevezhetjük, hiszen a Miskolc és Budapest felől érkezők ezt a vidéket látják meg először.

A Harangodot és a Taktaközt, valamint Tokaj-Hegyalja egy részét magában foglaló terület legnagyobb értéke sajátos élővilága. A Taktaköz európai viszonylatban is kiemelkedő jelentőségű madárvilága a vidék viszonylagos elzártságának köszönhetően talál megfelelő élőhelyet a Tisza árterében. Harangod patakok szabdalta dombvidékét járva változatos formában mutatkozik előttünk a dél-zempléni táj. Érdekes színfolt a megyeszózi szürkemarha-csorda. Hegyaljai szőlőültetvények foglalják el a hegyoldalakat, a települések határában húzódó pincesorokon a gazdák szívesen kínálják tokaji borral a látogatókat.

Kihagyhatatlan kultúrtörténeti ritkaságokra találunk, ha felkeressük Kossuth Lajos szülőházát Monokon, az Ősi Magyar Címertárat Golopon, a Német Nemzetiségi Tájházat Rátkán, vagy a zsinagógát Mádon. Tállya Európa mértani középpontjaként is kihagyhatatlan úti cél.

Európai viszonylatban a leggazdagabb madárvilág élőhelyeként tartják számon a Taktaközt.

The Taktaköz is considered to be one of the best bird habitats in Europe.

Die „Taktaköz“ gilt als eines von Europas größten Vogelgebiete.

Taktaköz jest w skali europejskiej regionem najbardziej bogatym w gatunki ptaków.

Egy különleges növény egyik utolsó élőhelye a Megyasói Tátorjános Természetvédelmi Terület (35 ha). A Hernád folyó meleg, löszös talaján élő tátorján éhínség idején sok ember életét megmentette. A védett területen gyurgyalagok, vízimadarak fészkelnek.

The Megyasó Tátorjános Nature Reserve (35 hectares) is one of the last remaining habitats of the Tatar bread-plant. It is also a nesting place for bee-eaters and waterfowl.

Der letzte Lebensraum einer der besonderen Pflanzen ist das Naturschutzgebiet um „Megyasói Tátorjános“. Es ist über 35 Hektar groß. Auf dem geschützten Gebiet nisten Bienenfresser und Wasservögel.

Megyasói Tátorjános to jest teren chroniony (35 hektarów), który jest ostatnim miejscem jednej unikalnej rośliny. Na tym terenie gnieźdzą się żony i ptaki wodne.

A legnagyobb opálléhely Monok és Megyasó környékén van, ahol a földutak szélén, szántásokban, vízmosásokban gyakran találhatunk több millió éves, konzerválódott növénymaradványokat, fa-, üveg-, jáspis-, és nemes opálokat.

The best place for finding opals is in and around Monok and Megyasó. You can frequently find conserved botanical fragments and wood, glass, jasper and precious opals dating back many millions of years.

Der größte Fundort für Opale liegt in der Umgebung von Monok und Megyasó, wo man häufig Millionen Jahre alte, konservierte Pflanzen-, Baum-, Glas-, Jaspis- und Edelopalte finden kann.

W okolicach Monok i Megyasó znajdują się tereny mające piękne i nietypowe formacje geologiczne.

A magyar történelem egyik legnagyobb alakjának, Kossuth Lajosnak a szülői házát Monokon emlékmúzeummá alakították.

The birthplace of the great Hungarian, Louis Kossuth, in Monok, has been turned into a museum dedicated to his life and work.

Das Geburtshaus Lajos Kossuths, einer der größten Persönlichkeiten der ungarischen Geschichte, wurde in Monok zum Gedenkmuseum umgebaut.

Tutaj urodził się Lajos Kossuth, teraz jego rodzinny dom pełni funkcję muzeum.

LEGEK ...

SZERENCSCS KÖRNYÉKE

LEGEK FÖLDJE ZEMPLEN

31

LEGEK FÖLDJE ZEMPLEN

SZERENCSCS KÖRNYÉKE

30

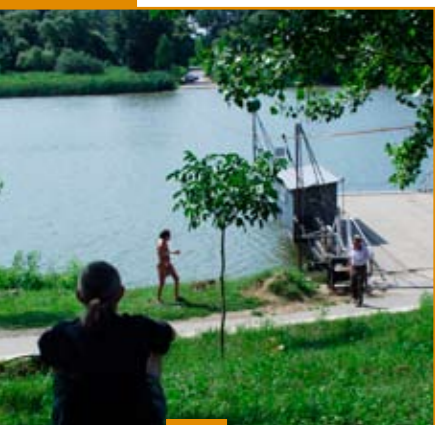

A legszebb címerek tárháza az Ősi Magyar Címertár Golopon. A Vay-kastélyban kiállított közel kétezer ősi magyar címer és történelmi zászló Szabadiné Sinkó Ilona tűfestő művésznő alkotásai.

At the Museum of Ancient Hungarian Heraldry in Golop's Vay Palace you will find almost two thousand coats-of-arms and historical banners.

Der Aufbewahrungsort der schönsten alt-ungarischen Wappen, der „Magyar Címertár“ liegt in Golop, wo im Vay-Schloss an die zweitausend alt-ungarische Wappen und Flaggen zur Ausstellung bereit stehen.

Najpiękniejsze herby są w Węgierskim Zbiorze Herbów na dworze Vay. Tutaj można obejrzeć około dwóch tysięcy węgierskich herbów i flag.

Tiszatardos a legfontosabb komp-átkelőhely a Tisza tokaj-tiszalóki szakaszán, az autós turisták gyakran itt kelnek át a folyón.

Tiszatardos is the most important ferry-crossing on the Tokaj-Tiszalók stretch of the Tisza. It is here that tourists tend to cross the river in their cars.

Tiszatardos ist der wichtigste Übergangsort der Fähre an der Strecke Tisza Tokaj – Tiszalók, wo auch die meisten Touristen den Fluss überqueren.

Najważniejsze przejście promu znajduje się w miejscowości Tiszatardos. „Samochodowy” prom który łączy miejscowości Tokaj z Tiszalókiem.

A taktabáji református templom az egyik legkülönlegesebb díszítésű, rokokó stílusú református templombelső.

The Calvinist church at Taktabáj boasts one of the most impressive rococo Calvinist interiors in Hungary.

Die evangelische Kirche von Taktabáj ist eine der Kirchen mit den außerordentlichsten inneren Verzierungen im Rokoko-Stil.

W Taktabáj istnienie wyjątkowo zdobiony kościół reformowany w stylu rokokowym.

Tiszaladányban rendezték meg az első írótaborokat az 1950-es években, ami később Tokaji Írótabor néven vált híressé. Az eseményre a Népi Írók Emlékfala hívja fel a figyelmet.

It was in Tiszaladány that the first writers' retreat took place during the 1950s.

In Tiszaladány fanden die ersten Schriftstellerlagerstätte in den 1950 Jahren statt.

W miejscowości Tiszaladány zostały zorganizowane obozy literackie po raz pierwszy w latach 1950.

Turisztikai információ:

tourinform
Turista információ - Tourist information

Tourinform Tokaj

Tokaj 3910, Serház u. 1.

Telefon/fax: 47/552-070

E-mail: tokaj@tourinform.hu

Web: www.tokaj-turizmus.hu

Tourinform Telefonos Szolgálat 0-24 h: 1/438-8080

További információ:

- www.szerencs.hu • www.hegyaljakapuja.hu • www.tokajvilagorokseg.hu •
- www.zemplenifestival.hu • www.vendegvaro.hu • www.szeporszag.hu •
- www.eszakivarak.hu • www.hermuz.hu • www.zemplen.hu •

Hegyalja Kapuja Kulturális- és Információs Központ

Szerencs 3901, Pf. 66. telefon: 47/361-809

Szerencs környéki települések honlapjai:

- www.mad.info.hu • www.ratka.hu • www.tallya.hu • www.golop.hu • www.bekecs.hu •
- www.monok.lap.hu • www.legyesbenye.hu • www.megyaszo.hu • www.tiszaluc.hu •
- www.taktaharkany.hu • www.taktaszada.hu • www.taktakenez.hu • www.prugy.hu •
- www.taktabaj.helyinfo.hu • www.csobaj.hu • www.tiszatardos.hu •
- www.tiszaladany.hu • www.mezozombor.hu •

Rendezvények Szerencsen és környékén

MÁRCIUS

Koroknay Napok Mádon

ÁPRILIS

Szerencsi Táncművészeti Fesztivál Szerencsen

JÚNIUS

Országos Tárogató Találkozó Szerencsen

Zempléni Fesztivál Extra Szerencsen

Zempléni Euróregión Gazdanapok

Zemplén Expo Szerencsen

„Szent Iván-éji álom” Táncbemutató és vigadalom a tűzugrás jegyében Tállyán

JÚLIUS

Szerencsi Nyár – Szerencs egy édes város (hétfőként a Rákóczi-vár udvarán)

Szerencs Nagydíj országúti kerékpárverseny Szerencsen

AUGUSZTUS

Zempléni Fesztivál Zemplén településein
ld. www.zemplenifestival.hu

Falu- és reneszánsz nap Monokon

Zemplén Kupa Nemzetközi Sakkverseny Szerencsen

Országos Csokoládéesztivál Szerencsen

SEPTEMBER

Nemzetközi Nemzetiségi Fesztivál Rátkán

Zempléni Településszövetség Napja

Mádi Szüreti Napok

Online eseménynaptár: www.tokaj-turizmus.hu

Az 50 szobás Bodrog Wellness Szálloda szolgáltatásai: 170 fős étterem I. kategóriás, 50 fős különterem, éjszakai bár és bowlingpálya, ellenáramoltató úszómedence, jacuzzi, finn szauna, infra szauna, gőzkabin, cardio és erősítő fitness-gépek, szolárium, masszáz, fodrászat- kozmetika, szauna, kondicionálóterem, értékmegőrzés.

www.hotelbodrog.hu • Tel.: 47/311-744 • Fax: 47/311-527 • E-mail: bodrog@t-online.hu

Tengerszem Üdülőkamp SÁROSPATAK

www.tengerszem-camping.hu • Tel.: 47/312-744 • E-mail: info@tengerszem-camping.hu

A 4 hektáros parkosított területen 45 db 2-4-6 személyes élővívnyel elválasztott, többségében összkomfortos üdülőházakba várjuk vendégeinket. Családi üdülés, osztálykirándulások, erdei iskolai programok, diáktáborok, konferenciák, egyéb rendezvények.

Szolgáltatásaink: étterem, büfé, ABC, közösségi - konferencia terem, saját fürdőmedence, teniszpálya, egyéb sportolási lehetőségek, szabadtéri főzési lehetőség.

HOTEL KÖNIG*** Sátoraljaújhely

A műemléki környezetben elhelyezkedő 24 db kétágyas és 3 db lakosztállyal rendelkező szálloda fitnessszertermel, szaunával és pezsgőfürdővel várja minden kedves vendéget.

Tel.: 06-47/523-400 • Fax.: 06-47/523-402 • E-mail: konighotel@t-online.hu

Az Újbástya Rendezvénycentrum Sárospatak történelmi központjában, a várnegyedben található. Történetének érdekessége, hogy közel 400 éve építette Lorántffy Zsuzsanna és Rákóczi György a vár körül futó külső várfal észak-nyugati bástyájaként. A korabeli bástyájának csak a boltos kazamatája maradt meg eredeti állapotában. Erre az „alpra” épült föl az új, 3 szintes épület, melynek földszintjén tourinform-iroda és kávézó található, az első emelet kiállítóter, a második emeleten pedig egy 130 fős konferenciaterem került kialakításra. A 400 m²-es kazamata diszvacsorák, állófogadások, esküvők és borkóstolók helyszíne.

ÚJBÁSTYA

Újbástya Rendezvénycentrum

3950 Sárospatak, Szent Erzsébet utca 3.

Telefon: +36 (47) 513-150

Fax: +36 (47)513-155

E-mail: info@ujbastya.hu

www.ujbastya.hu

A LEGEK FÖLDJE
legnagyobb
rendezvénysorozata

www.zemplenifestival.hu

ZEMPLÉNI fesztivál

A biztos színvonal

A XIII. századi református templomban őrzik az első Rákóczi-fejedelem, Rákóczi Zsigmond földi maradványait. A templom harangját a fejedelem készíttette 1646-ban.

The earthly remains of the first Rákóczi prince, Zsigmond Rákóczi, can be found in the 13th century church.

In der Evangelischen Kirche aus dem 13. Jahrhundert werden die Reliquien des ersten Fürsten aus dem Rákóczi-Hause, Zsigmond Rákóczi bewahrt.

W kościele reformowanym zachowane są szczątki Zygmunta Rákóczege.

Európa legnagyobb – több mint 900 ezer darabból álló – képeslapgyűjteménye a szerencsi Zempléni Múzeumban látható.

Europe's largest collection of picture postcards, numbering more than 900 thousand items, can be found at Szerencs's Zemplén Museum.

Europas größter – aus mehr als 900 Tausend Teilen bestehende – Postkartensammlung befindet sich im Zempléner Museum.

W tym mieście w Muzeum Zemplénu znajduje się największy w Europie zbiór widokówek (ok. 900 tys.).

SZERENCSCS

Szerencsen tartották az egyik legfontosabb országgyűlést, 1605-ben, amely kimondta a protestánsok vallás szabadságát. Itt választották Bocskai Istvánt Magyarország fejedelemévé.

One of Hungary's most important national diets was held in Szerencs in 1605. It was then that religious toleration was granted to the Protestants, and István Bocskai was elected Prince of Hungary.

In Szerencs fand 1605 eine der wichtigsten Landesversammlungen statt, auf der die Religionsfreiheit der Evangelisten verkündet wurde. Hier wurde auch István Bocskai zum Landesherren Ungarns gewählt.

W mieście Szerencs był najważniejszym Zgromadzeniem Narodowym w 1605 r. Tutaj ogłoszono wolność religijną protestantów oraz książę Węgier Istvána Bocskaięga.

A legnagyobb hazai cukorgyár az 1889-ban alapított Szerencsi Cukorgyár volt.

The Szerencs Sugar Refinery, Hungary's largest, was founded in 1889.

Die größte Zuckerfabrik Ungarns wurde 1889 gegründet und war die Szerencser Zuckerrabrik.

W 1889 r. założono Fabrykę Cukiernictwa w Szerencsi.

A világ legnagyobb faragott csokoládészobra a 2008 nyarán rendezett I. Szerencsi Csokoládéfesztiválon készült, 239 kg súlyú Gombóc Artúr-szobor. Alkotója Ekker Róbert, helyi szobrászművész.

Szerencs's first-ever Chocolate Festival, held in the summer of 2008, witnessed the carving of the world's largest chocolate sculpture. It depicted Artúr Gombóc and weighed 239 kg.

Die weltgrößte, aus Schokolade geschnitzte Statue wurde 2008 auf der ersten Szerencser Schokoladenfestival hergestellt und wog 239 Kg.

W roku 2008 na pierwszym Festywalu Czekoladowym w mieście Szerencs zrobili największy rzeźbiony pomnik czekoladowy, to jest pomnik Gombóc Artúr (jest figurką bajki).

Európa harmadik, hazánk egyetlen cukormúzeuma a Szerencsi Cukormúzeum.

The Sugar Museum in Szerencs is one of only three in Europe, and the only one in Hungary.

Europas drittgrößter, Ungarns einziger Zuckermuseum ist der Szerencser Zuckermuseum.

W Szerencs znajduje się jedyne w kraju muzeum cukiernictwa.

Zemplén legrégebbi, működő fürdője az először 1910-ben megnyitott szerencsi fürdő, amely 2007-re teljes külső és belső rekonstrukción esett át.

The Szerencs Baths, first opened in 1910, are Zemplén's oldest working baths. In 2007 they underwent a major restoration.

Das „Szerencser Bad“, das älteste, in Betrieb stehende Bad Zempléns wurde 1910 eröffnet und wurde 2007 komplett Innen sowie Außen rekonstruiert.

Najstarsze kąpielisko Zemplénu otwarto w 1910 r. W 2007 r. przeszło całkowitą renowację części wewnętrznej i zewnętrznej.

Turisztikai információ:

Polgármesteri Hivatal

Szerencs 3900, Rákóczi út 89.
Tel.: 47/565-200 Fax: 47/565-210
E-mail: hivatal@szerencs.hu
Web: www.szerencs.hu

Tourinform Tokaj

Tokaj 3910, Serház u. 1.
Tel./fax: 47/552-070
E-mail: tokaj@tourinform.hu
Web: www.tokaj-turizmus.hu

További információ:

www.szerencs.hu

Szerencset Hegyalja kapujaként emlegetik, hiszen a városon keresztül lehet a borvidéket megközelíteni, s innen futnak szét az utak a hegyaljai települések felé.

A szerencsi vár alapjait már a XI. században lerakták, amikor az azóta elapadt, meleg vízű kénves forrásra az ispotályos rend monostort épített. Később bencés apátság működött a helyén, majd a török időkben erődítménnyé alakították. Itt építette ki a dinasztia-alapító Rákóczi Zsigmond fejedelmi rezidenciáját. A református templomban a Bocskai-felkelés idején országgyűlést tartottak. Rákóczi Zsigmond földi maradványait a templom alatti kriptá őri, amely a Nemzeti Sírkert része. Halála után a vár és a birtok utódaié lett, II. Rákóczi Ferenc is sok időt töltött itt. A vár hosszú évekig tartó rekonstrukció után 1991-től számos szolgáltatást magában foglaló turisztikai központ.

A város része a Tokaj-hegyaljai borvidéknek. Fejlődésében nagy szerepet játszott vasúti csomóponti jellege, az 1889-ben felépült cukorgyár, majd a csokoládégyár működése. Az egykori fináncoktanyában cukormúzeumot alakítottak ki. Felújított, százéves fürdője a rekreációt szolgáló wellness-központtá lett. 1998-ban a település Hild János-díjat kapott.

Észak-Magyarország

www.nordtour.hu

tourinform
Turista információ - Tourist information

Észak-Magyarországi turisztikai régióban
található Tourinform-irodák:

TOURINFORM ABAÚJSZÁNTÓ

3881 Abaújszántó, Szent István tér 4.
Tel./fax: 47/330-053
E-mail: abauszanto@tourinform.hu

TOURINFORM AGGTELEK

3759 Aggtelek, Baradla oldal 3.
Tel.: 48/503-001 Fax: 48/503-002
E-mail: aggtelek@tourinform.hu

TOURINFORM BALASSAGYARMAT

(szezonális)
2660 Balassagyarmat, Köztársaság tér 6.
Tel.: 35/500-640 Fax: 35/500-641
E-mail: balassagyarmat@tourinform.hu

TOURINFORM BÁTONYTERENYE

3070 Bátorterenye, Ózdi u. 9.
Tel./fax: 32/553-295
E-mail: batonyterenye@tourinform.hu

TOURINFORM DÉDESTAPOLCSÁNY

(szezonális)
3643 Dédestapolcsány, Petőfi u. 21.
Tel./fax: 48/501-037
E-mail: dedestapolcsany@tourinform.hu

TOURINFORM EGER

3300 Eger, Bajcsy-Zsilinszky u. 9. Pf:263.
Tel.: 36/517-715 Fax: 36/518-815
E-mail: eger@tourinform.hu

TOURINFORM ENCS

3860 Encs, Rákóczi utca 9.
Tel./fax: 46/587-390
E-mail: encs@tourinform.hu

TOURINFORM GYÖNGYÖS

3200 Gyöngyös, Fő tér 10.
Tel./fax: 37/311-155
E-mail: gyongyos@tourinform.hu

TOURINFORM HOLLÓKŐ

3176 Hollókő, Kossuth utca 68.
Tel.: 32/579-010 Fax: 32/579-011
E-mail: holloko@tourinform.hu

TOURINFORM KAZÁR

3127 Kazár, Diófa u. 13.
Tel.: 32/341-360 Fax: 32/341-363
E-mail: kazar@tourinform.hu

TOURINFORM MEZŐKÖVESD

3400 Mezőkövesd, Szent László tér 23.
Tel.: 49/500-285 Fax: 49/500-286
E-mail: mezokovesd@tourinform.hu

TOURINFORM MISKOLC

3525 Miskolc, Városháza tér 13.
Tel.: 46/350-425 Fax: 46/350-439
E-mail: miskolc@tourinform.hu

TOURINFORM B.-A.-Z. megye

3530 Miskolc, Mindszent tér 1.
Tel.: 46/508-773 Fax: 46/508-772
E-mail: borsod-m@tourinform.hu

TOURINFORM SALGÓTARJÁN

3100 Salgótarján, Fő tér 5.
Tel.: 32/512-315 Fax: 32/512-316
E-mail: salgotarjan@tourinform.hu

TOURINFORM SÁROSPATAK

3950 Sárospatak, Szent Erzsébet u. 3.
Tel.: 47/513-150 Fax: 47/311-854
E-mail: sarospatok@tourinform.hu

TOURINFORM SÁTORALJÁJHELY

3980 Sátoraljaújhely, Hősök tere 3.
Tel./fax: 47/321-458
E-mail: satoraljaunjhely@tourinform.hu

TOURINFORM SZÉCSÉNY

3170 Szécsény, Ady E. út 4.
Tel./fax: 32/370-777
E-mail: szecsény@tourinform.hu

TOURINFORM TISZAÚJVÁROS

3580 Tiszaújváros, Széchenyi u. 27.
Tel.: 49/540-239 Fax: 49/540-122
E-mail: tiszaujvaros@tourinform.hu

TOURINFORM TOKAJ

3910 Tokaj, Serház u. 1.
Tel./fax: 47/552-070
E-mail: tokaj@tourinform.hu

Csereháti

Turisztikai Információs és Szervező Központ

3780 Edelény, Belvárosi út 1.
Tel./fax: 48/525-002
E-mail: cserturinfo@t-online.hu

A projekt a Turisztikai célélőirányzathól került támogatásra.

Kiadja: Újbástya Rendezvénycentrum és Tourinform Sárospatak
Sárospatak 3950, Szent Erzsébet u. 3. • Tel.: 47/513-150 • Fax: 47/311-854 • E-mail: sarospatok@tourinform.hu • web: www.ujbastya.hu • www.sarospatok.hu

Tervezés és kivitelezés: Á. Tóth és Barátai Produkciós és Reklámügynökség Kft. 1285/2009.

Fotók: Á. Tóth József, Babják József, Bodrog Közkincs, Duscza István, Galaxpe, Géczy István, Götz Pincészet, Horváth Tibor, Jaskó Ádám, Király Judit, Köteles László, Livják Csaba, Molnár Antal, Némethy András, Siket Andor,

Skinti Csaba, Soltész Róbert, Suta Sándor, Szentirmai Zsolt, Verbovszky Károly, Vozdvizhenszky Vagyim, Zsarnai László